VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2015 Lucie Volfová

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta mezinárodních vztahů

Katedra cestovního ruchu

Studijní obor: Cestovní ruch a regionální rozvoj

Porovnání hospodaření vybraných objektů ve správě Národního památkového ústavu

Autor práce: **Lucie Volfová**

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Jarmila Netková**

Rok obhajoby: **2015**

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Porovnání hospodaření vybraných objektů ve správě Národního památkového ústavu“ vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů.

V Praze dne 7. 5. 2015 ……

Lucie Volfová

Poděkování:
Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce – PhDr. Jarmile Netkové, za její odborné vedení a vstřícný přístup. Dále děkuji za spolupráci Haně Skálové – náměstkyni ředitele Územní památkové správy v Praze, Ing. Robertu Bartákovi – kastelánovi SZ Březnice a správě SZ Konopiště za poskytnuté informace, bez kterých by tato bakalářská práce nemohla být vytvořena.

Obrázek 1: Město Březnice - znak[1]

Obrázek 2: Město Benešov - znak[2]

[1] Město Březnice - znak. *Alkaops.cz* [online]. [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: http://www.alkaops.cz/sponzor-foto/358/3/mini/

[2] Město Benešov - znak. B*enesov-city.cz* [online]. [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: http://www.benesov-city.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=219&id_dokumenty=6283

Obsah

Úvod ..... - 7 -

1. Cestovní ruch a kultura ..... - 9 -

1.1 Cestovní ruch ..... - 9 -

1.1.1 Definice ..... - 9 -

1.1.2 Typologie ..... - 10 -

1.1.3 Atraktivity ..... - 11 -

1.2 Kultura ..... - 13 -

1.2.1 Kultura a její význam ..... - 13 -

1.2.2 Silné a slabé stránky kulturního sektoru v ČR ..... - 13 -

1.2.3 Kultura v cestovním ruchu ..... - 14 -

1.2.4 Kulturní dědictví ..... - 15 -

2. Památková péče ..... - 17 -

2.1 Památková péče ve světě ..... - 17 -

2.1.1 Vývoj ..... - 17 -

2.1.2 Dokumenty ..... - 18 -

2.2 Památková péče v ČR ..... - 18 -

2.2.1 Legislativa ..... - 18 -

2.2.2 Instituce ..... - 19 -

2.3 Národní památkový ústav ..... - 20 -

2.3.1 Organizační struktura ..... - 20 -

3. Analýza hospodaření vybraných památkových objektů ..... - 22 -

3.1 Financování památek ..... - 22 -

3.1.1 Financování kultury ..... - 22 -

3.1.2 Ukázky financování památkové péče ve světě ..... - 24 -

3.1.3 Financování památek v České republice ..... - 25 -

3.2 Hrady a zámky ..... - 31 -

3.2.1 Správa ..... - 32 -

3.2.2 Návštěvnost ..... - 32 -

3.2.3 Kulturní akce ..... - 33 -

3.3 Státní zámek Březnice ..... - 34 -

3.3.1 Historie ..... - 35 -

3.3.2 Provoz ..... - 35 -

3.3.3 Prohlídky ..... - 36 -

3.3.4 Služby ..... - 40 -
3.3.5 Hospodaření ..... - 41 -
3.4. Státní zámek Konopiště ..... - 44 -
3.4.1 Historie ..... - 45 -
3.4.2 Provoz ..... - 45 -
3.4.3 Prohlídky ..... - 46 -
3.4.4 Služby ..... - 50 -
3.4.5 Hospodaření ..... - 51 -
3.5 Porovnání ..... - 54 -
Závěr ..... - 56 -
Zdroje ..... - 57 -
Seznamy ..... - 59 -
Seznam obrázků ..... - 59 -
Seznam tabulek ..... - 59 -
Seznam grafů ..... - 60 -
Seznam příloh ..... - 60 -
Přílohy ..... - 61 -

Úvod

Česká republika má obrovský potenciál v kulturně poznávacím cestovním ruchu, jelikož disponuje velice bohatým kulturním dědictvím. Právě nemovité kulturní památky, kterých je v zemi české požehnaně, jsou velmi důležitou základnou pro existenci kulturně poznávacího cestovního ruchu.

Národní památkový ústav spravuje přes 100 památkových objektů, kdy valná většina z nich jsou hrady a zámky. Nicméně se v České republice nachází spousta dalších objektů, které nejsou ve správě NPÚ. Jedná se především o hrady, zámky, tvrze a vily. Některé z nich jsou přístupné veřejnosti, avšak řada z nich chátrá.

Právě proto, že je v naší zemi tolik památkových objektů, je velká konkurence, a není snadným úkolem spravovat zámek a hospodařit se ziskem.

Důvodem pro výběr tohoto tématu je velký zájem o hrady a zámky, a to nejen v rovině historické, ale i ekonomické. Zámek, ať soukromý či státní, otevřený veřejnosti či uzavřený, je vlastně podnik, kde je třeba zabezpečit jak jeho provoz, tak další věci s tím související.

Hlavním cílem práce je seznámit s okolnostmi, které souvisejí s provozem zpřístupněného zámku. Je důležité vnímat personál a široké spektrum služeb, bez kterých by atraktivita zámku značně klesla. Dále bude důležité soustředit se na návštěvnost zámku a na některé konkrétní příklady výdajů. Nesmíme opomenout téma kulturního cestovního ruchu a financování tohoto odvětví.

Mezi další cíle lze zařadit poznání hospodaření Národního památkového ústavu, který se stará o soubor památkových objektů, z nichž většina je ztrátových, ale díky několika výjimečně ziskovým objektům a principu solidárnosti tento systém stále funguje. Za ziskové objekty byl vybrán Státní zámek Konopiště a za ztrátové Státní zámek Březnice. Oba zámky jsou ve správě Územní památkové správy NPÚ v Praze.

Dalším cílem je zachytit přitažlivost jednotlivých zámků na základě spektra služeb, které nabízejí, jejich historie a dalších faktorů, které způsobují, že právě Konopiště je navštěvovanější než Březnice.

Předpokladem je, že provozní náklady jednotlivých zámků se příliš neliší, ale je to především návštěvnost, která ovlivňuje ziskovost/ztrátovost objektů. Hypotézou však může být, že při zkoumání hospodaření jednotlivých zámků bude zjištěno, že i provozní náklady se mohou významně lišit a ovlivnit tak hospodářský výsledek objektu. Další hypotézou je, že jednotlivé zámky ve správě NPÚ mají nízkou míru autonomie ve svém hospodaření, v pořádání akcí atp. Práce nám osvětlí výše uvedené problémy.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se bude věnovat významu cestovního ruchu, jeho základní typologii, kdy pro naše účely bude důležitý kulturně-poznávací cestovní ruch. Dále je důležitý pohled na cestovní ruch z hlediska atraktivit, které jsou k jeho existenci nezbytné. Následující část bude nastiňovat kulturu jako nezbytnou součást kulturního cestovního ruchu.

Hlavní část teoretické části bude pojednávat o památkové péči, jak z toho nejobecnějšího hlediska, tak z hlediska České republiky. Nelze tedy opomenout Národní památkový ústav, který sice několikrát změnil jméno, avšak o památky na území Čech, Moravy a Slezska se stará několik desetiletí.

Praktická část přinese informace o Státním zámku Březnice a Státním zámku Konopiště. Hlavní část poskytne informace o hospodaření zámků, avšak veškeré výnosy a náklady souvisí s nabízenými službami, provozem, ale i s atraktivností zámku, která souvisí s historií a bohatstvím, které zámek ukrývá.

Hlavní metodou užitou při zpracovávání teoretické části bude sběr informací především z literatury pojednávající o cestovním ruchu, kultuře a památkové péči. Oproti tomu praktická část bude spočívat jednak v analýze informací, které jsou dostupné na webových stránkách jednotlivých zámků, ale i v komunikaci a osobním sběru dat prostřednictvím rozhovorů se správami jednotlivých zámků. Co se týče výstupů ekonomické činnosti, bude sběr dat konán ve spolupráci s Národním památkovým ústavem, konkrétně s Územní památkovou správou v Praze.

1. Cestovní ruch a kultura

1.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je nedílnou součástí národního hospodářství. Je to odvětví generující nejen velice důležité příjmy, ale také pracovní místa, a to jak samostatně, tak navíc multiplikovaně. Samotná existence cestovního ruchu podporuje investice do infrastruktury, čímž podporuje rozvoj územních celků, z čehož profitují nejen turisté, ale i rezidenti.

Cestovní ruch bez materiálně technické základny nemůže existovat. Pro jeho existenci je třeba zajistit velké množství zboží a služeb, především přepravu, ubytování, stravování i organizaci volného času.

Účast na cestovním ruchu je dnes moderním trendem, který vypovídá o životní úrovni. Cestovní ruch je součástí spotřeby napříč všemi vrstvami obyvatelstva ve vyspělých zemích.[3]

Cestovní ruch je důležité chápat jako komplexní společenský jev, tedy nejen jako aktivitu cestujících osob, ale i aktivity subjektů. Tyto subjekty poskytují produkty a služby účastníkům cestovního ruchu. Cestovní ruch je tedy nutné vnímat jako komplexní proces, který zahrnuje jednak účastníky, ale i poskytovatele služeb, kteří služby nabízejí a zajišťují.[4]

1.1.1 Definice

Cestovní ruch je průřezovou a mnohooborovou disciplínou. Jeho definice a historie se mění společně s historií a vývojem lidstva samého. Již od počátku 20. století byla snaha o vědecký pohled na cestovní ruch a jako takový jej bylo třeba definovat.

Prvotním záměrem definic bylo odlišit cestovní ruch a cestování. Následně se řeší účely cest (např. zotavení, zábava) a z časového hlediska je kladen důraz na nepravidelnost a dočasnost.

Jelikož je cestovní ruch víceoborovou disciplínou, existují z různých pohledů různé definice, např. cestovní ruch z hlediska sociologického lze definovat jako souhrn vztahů mezi lidmi.

Později dochází k důrazu na přepravu, na vztah mezi bydlištěm a cílovým místem. Cestovní ruch je následně chápán jako ekonomický jev spojený se spotřebou statků hmotných

[3] MALÁ, Vlasta. Postavení cestovního ruchu v národním hospodářství. In: INDROVÁ, Jarmila a kol. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5, str. 101-107

[4] ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, str. 83

i nehmotných.

Jednotnou definici přináší až Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu pořádaná Světovou organizací cestovního ruchu, která se konala roku 1991 v Ottavě.[5]

„Cestovní ruch je definován jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí a to na dobu kratší než je stanovena (u mezinárodního cestovního ruchu tato doba činí 1 rok, u domácího cestovního ruchu 6 měsíců), přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.“[6]

Poté co byl definován cestovní ruch, mohlo být zavedeno i dělení pro jeho účastníky. Pod pojmem rezidenti se rozumí místní – tedy stálí obyvatelé místa či země. Návštěvníky, tedy přímé účastníky cestovního ruchu, dělíme na turisty a výletníky. U turisty je podmínkou alespoň jedno přenocování, oproti tomu výletník cestuje na dobu kratší než 24 hodin a v destinaci nenocuje.[7]

1.1.2 Typologie

Cestovní ruch lze členit dle několika hledisek, např. dle motivů, dle místa realizace, dle délky pobytu, dle způsobu financování, dle věku účastníků atd.

Členění cestovního ruchu je důležité, jelikož každý druh vyžaduje jiné podmínky a destinace se mohou specializovat na daný druh a zajistit potřebné služby. Nejefektivnějším dělením je typologie dle převažujících motivů. Díky této typologii můžeme vytvářet vhodné podmínky pro rekreační cestovní ruch, kulturně poznávací cestovní ruch, náboženský cestovní ruch, cestovní ruch se vzdělávacími motivy, zdravotně či sportovně orientovaný cestovní ruch a další.

[5] MALÁ, Vlasta. Základní otázky vymezení cestovního ruchu. In: INDROVÁ, Jarmila a kol. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5, str. 9-12
[6] MALÁ, Vlasta. Základní otázky vymezení cestovního ruchu. In: INDROVÁ, Jarmila a kol. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5, str. 12
[7] MALÁ, Vlasta. Základní otázky vymezení cestovního ruchu. In: INDROVÁ, Jarmila a kol. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5, str. 13-14

Pro účely práce bude nejužitečnější definice kulturně poznávacího cestovního ruchu:

*„**Kulturně poznávací cestovní ruch** je zaměřený především na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů. Plní významnou výchovně vzdělávací funkci a přispívá k rozšíření kulturně společenského rozhledu obyvatelstva. Zahrnuje především návštěvu: kulturně historických památek (hradů, zámků, staveb lidové architektury a dalších kulturně historických objektů), kulturních zařízení (muzea, galerie, obrazárny, knihovny a další), kulturních akcí (divadelní představení, festivaly, folklórní a lidové slavnosti), ale i návštěvu tzv. kulturní krajiny (parky, zahrady) a další.“*[8]

Důležité zejména pro platební bilanci je členění dle místa realizace na domácí cestovní ruch a zahraniční cestovní ruch. Domácí cestovní ruch je realizován rezidenty dané země, kteří navštěvují jiné oblasti státu, tudíž výdaje návštěvníka zůstávají v ekonomice dané země. Zahraniční cestovní ruch můžeme dělit na výjezdový a příjezdový. Příjezdový CR znamená příliv peněz do naší ekonomiky a je proto žádanější.

Mezi další důležitá členění patří typologie dle délky pobytu, kdy krátkodobý cestovní ruch čítá maximálně tři přenocování a dlouhodobý cestovní ruch více než tři přenocování.

Činnost cestovních kanceláří a agentur umožňuje existenci organizovaného cestovního ruchu, avšak existuje i neorganizovaný, kdy si služby zajišťuje účastník sám.[9]

1.1.3 Atraktivity

Atraktivity jsou ty objekty, které nalákají návštěvníka do destinace, vytvářejí image destinace. Právě ony tvoří potenciál, na jehož základě se tvoří produkty. V cestovním ruchu se neprodávají atraktivity (např. zámek), ale produkty (např. prohlídka zámku). Díky prodeji produktů vznikají výnosy.

Můžeme je členit na **přírodní** – tedy ty, které matka příroda vytvořila sama, a na **antropogenní**, které vznikly díky činnosti člověka. Dále je můžeme dělit na **hmotné** (budovy, obrazy) a **nehmotné** (festivaly, slavnosti).

[8] MALÁ, Vlasta. Typologie cestovního ruchu. In: INDROVÁ, Jarmila a kol. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5, str. 18

[9] MALÁ, Vlasta. Typologie cestovního ruchu. In: INDROVÁ, Jarmila a kol. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5, str. 17-24

Další typologie nám podá poněkud širší možnosti.

- **Přírodní atraktivity** souvisí s terénem, klimatem, vodstvem a dalšími atributy, které vytváří příroda sama. Počítají se mezi ně následující: flóra a fauna, minerální vody, památné stromy, přírodní útvary – jezera, jeskyně, skalní města, vodopády, propasti atd., ale i přírodní úkazy, které jsou pomíjivé a nehmotné, např. zatmění, polární záře či padající hvězdy.
- **Organizované atraktivity** v dnešní době nabývají na významu. Během sezony se každý den konají desítky akcí. Jedná se o festivaly, folklórní a historické slavnosti, karnevaly, veletrhy a výstavy, sportovní akce a ostatní kulturní akce. V dnešní době jsou u nás oblíbené akce typu: Pražská muzejní noc, Noc kostelů, Hradozámecká noc.
- **Sociální atraktivity** jsou tu pro ty návštěvníky, kteří chtějí skutečně poznat kulturu destinace, nechtějí vyčnívat, chtějí splynout s místními. Mezi sociální atraktivity řadíme místní gastronomii i způsob života včetně tradicí a zvyků.
- **Zábavní atraktivity** jsou zde především pro rodiny s dětmi. Mohou být vybudovány kdekoli. Jedná se o aquaparky, zábavní parky, science centra a další instituce.
- **Kulturně-historické atraktivity** představují největší soubor atraktivit. Pro některé skupiny návštěvníků se však tato skupina stává okoukaná a hledají spíše něco netradičního, velký zážitek. Nicméně tyto atraktivity představují největší bohatství světa. Dnes se již nabídka uzpůsobuje, aby poskytla návštěvníkům výjimečný zážitek. Komplex kulturně-historických atraktivit čítá umělecká díla (sochy, obrazy), architektonické památky (hrady, zámky, paláce, tvrze, zříceniny, historická jádra měst, radnice, letohrádky, měšťanské domy, historické knihovny, divadla), církevní stavby (kostely, kláštery, synagogy), archeologická naleziště, lidovou architekturu – skanzeny, moderní architekturu, technické stavby a zařízení, funerální památky.[10]

[10] JAROLÍMKOVÁ, L.: *Atraktivity a produkty cestovního ruchu ČR*. (přednáška) Praha, VŠE, LS 2013/2014

1.2 Kultura

Pojem kultura je vícevýznamové slovo. Pro naše účely je třeba jej chápat jako: *„souhrn duchovních a materiálních hodnot vytvořených lidstvem v celé jeho historii (i prehistorii) i tvořených v současnosti“.*[11]

1.2.1 Kultura a její význam

Kultura je velice významným oborem, a proto nesmí být opomíjena. Má velmi důležité ekonomické, ale i sociální přínosy. Mezi hlavní sociální přínosy patří: přínos v oblasti definování národní identity, v oblasti uvědomělosti a vzdělanosti občanů, kterým současně zvyšuje kvalitu jejich života.

Existence kultury podporuje atraktivnost destinace, zájem o místní prostředí, kde mohou vznikat nové vazby mezi veřejným a soukromým sektorem. Kultura posiluje soudržnost komunity, její sebedůvěru a nezávislost.

Mezi ekonomické přínosy můžeme zařadit jednak přímé příjmy – tedy výdaje spotřebitelů, které vznikají při zakoupení kulturního zboží či služeb, ale i nepřímé výnosy z dalších služeb, které vznikají díky multiplikačnímu efektu.

Samozřejmě kultura jako odvětví vytváří spoustu pracovních míst, což má kladný dopad na zaměstnanost. Dále může kultura stimulovat investice v dané lokalitě.[12]

1.2.2 Silné a slabé stránky kulturního sektoru v ČR

Mezi nejkladnější stránky kulturního sektoru v ČR je rozhodně třeba zařadit samotný potenciál – tedy historické a kulturní dědictví spočívající ve velkém počtu památek. Nejen v památkách je skryt potenciál, jedná se také o velké množství muzeí a dalších sbírkových institucí, které disponují významnými sbírkami. Dále je důležité vyzdvihnout kvalitní a angažované pracovníky, kteří mají jedinečné organizační schopnosti, které jsou využívány při organizování nejrůznějších kulturních akcí.

Tyto kladné stránky poskytují dobrý základ pro kulturní sektor, avšak další okolnosti, které by mohly tento potenciál zužitkovat a dále rozvíjet, zatím v České republice chybí.

Slabých stránek je více a mají velmi negativní dopady jednak na současný stav, ale

[11] ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, str. 290

[12] KESNER, L. Marketing a management muzeí a památek. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1104-4, str. 51

dokonce ohrožují budoucnost kulturních památek. Z důvodu nedostatku finančních prostředků je nedostatečná údržba hlavním problémem, který vede k chátrání památek a kriminální činnost, např. v podobě vandalismu, tuto situaci ještě zhoršuje. Problémem je i sezónní či lokální nerovnováha návštěvnosti, kdy návštěvníci navštěvují především Prahu a okolí, čímž vznikají dva extrémy: památky, které bojují za vyšší návštěvnost, aby výnosy byly větší, a památky, které jsou přetížené masy návštěvníků a ocitají se tak na hranici své kapacity.

V České republice je počet kulturních prvků opravdu veliký, ale jejich využívání, stejně jako kulturní infrastruktura, poněkud „pokulhává" za mezinárodním standardem. Dalším nedostatkem je nízká míra spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem, což také vede k minimálnímu podílu soukromé sféry na financování. Dále se může jednat o nekvalitní management či nejednotný marketing.

Politická sféra taktéž velkým měřítkem nepomáhá kulturní sféře. Většina politických zástupců bere kulturu jako neproduktivní odvětví, proto je pro kulturní sektor typická nedostatečná legislativa, podfinancování, nedostatek vhodných programů atp.[13]

1.2.3 Kultura v cestovním ruchu

Počátek rozmachu kulturního cestovního ruchu lze zařadit do 80. let minulého století, a to především z důvodu společenských změn. Hlavním důvodem je opouštění industriální roviny a přechod k informační společnosti, což souvisí i s růstem vzdělanosti. Reakcí bylo zvýšení nabídky kulturních atraktivit, především rozmach muzeí.

Jakožto *kulturní destinace* můžeme označovat – města a sídla, nemovité památky, skanzeny, muzea, galerie, ale i krajinu.

Kulturní cestovní ruch je jedním z klíčových a nejrychleji se rozvíjejících oblastí cestovního ruchu, jako důkaz lze použít vzrůstající návštěvnost u nejrůznějších objektů. Důležitým faktorem u kulturního turisty je, že jeho příjmy jsou vyšší oproti průměrnému turistovi, navštěvuje různé objekty, platí vstupné, tudíž kulturní cestovní ruch přináší mnohem více peněz do ekonomiky oproti ostatním druhům CR.

Rozmach kulturního cestovního ruchu v ČR započal po roce 1989, a to natolik masivně, že se cestovní ruch hned stal nedílnou součástí domácí ekonomiky. Dle šetření České centrály cestovního ruchu patří mezi nejčastější důvody návštěvy ČR: návštěva historických měst, poznávání života a mentality země, a jako třetí nejčastější motiv – hrady a zámky.

[13] KESNER, L. Marketing a management muzeí a památek. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1104-4, str. 30-31

Atraktivita ČR stojí především na kultuře, a proto by sektor cestovního ruchu měl úzce spolupracovat se sektorem kultury. Ačkoli je kultura základním stavebním kamenem cestovního ruchu v ČR, není o ni příliš pečováno.

Vše se musí provádět s mírou a rovnováhou, to platí i pro kulturní CR, jinak to může mít negativní dopady – poškození a opotřebení památek, ztráta kulturní identity komunity, ztráta autenticity, narušení životního stylu rezidentů atp. Avšak masová turistika, až na pár výjimek, není hlavní problémem, který ohrožuje kulturní dědictví ČR. Ztráty na našem kulturním dědictví pramení především z nedostatečné péče o nemovité památky, ale i z odcizování movitých památek.

Je potřeba, aby zisk z kulturního cestovního ruchu byl v adekvátním množství opět dán do oběhu tomuto odvětví a využíván na záchranu a obnovu kulturního dědictví.[14]

1.2.4 Kulturní dědictví

Kulturní dědictví je soubor hodnot. Jedná se o hodnoty **nehmotné** (pořekadla, zvyky, tance a písně), ale i **hmotné**. Hmotné kulturní dědictví můžeme dále dělit na **movité** (umělecká řemesla, obrazy a jiné předměty) a **nemovité** (architektonické památky).

Zdeněk Wirth definoval v roce 1926 pojem památka jako *„významný předmět připomínající minulost bez ohledu na to, zda dalekou či blízkou, zda minulost člověka nebo přírody“.*[15]

Definice kulturní památky dle Zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších změn:

„(*1) Za kulturní památky podle tohoto zákona prohlašuje Ministerstvo kultury České republiky (dále jen „ministerstvo kultury“) nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory,*

a) které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,

b) které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

(2) Za podmínek podle odstavce 1 písm. a) nebo b) lze za kulturní památku samostatně

[14] KESNER, L. Marketing a management muzeí a památek. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1104-4, str. 59-71
[15] NETKOVÁ, Jarmila. Kulturní dědictví v cestovním ruchu. In: INDROVÁ, Jarmila a kol. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5, str. 65

prohlásit stavbu, která není samostatnou věcí, nebo soubor staveb; i taková kulturní památka se považuje za nemovitou kulturní památku.
(3) Za kulturní památku lze prohlásit soubor věcí nebo staveb, i když některé z nich nevykazují znaky kulturní památky podle odstavce 1.“[16]

Z legislativního hlediska je důležité rozlišovat umělecká díla dle toho, kde se nacházejí. Výše uvedený zákon se týká inventářů hradů a zámků, hodnotných předmětů v budovách veřejných či zařízení církevních staveb. Oproti tomu samozřejmě existují i umělecká díla umístěná v galeriích a muzeích, o nichž pojednává Zákon č. 54/1959 Sb. O muzeích a galeriích.

Dle umístění lze rozlišovat i památky obecně. Památky mohou být **přenesené** do muzejních sbírek či galerií, avšak památky **in situ**, které nalezneme na jejich původním místě, mají jisté kouzlo. Jedná se o genia loci (duch místa), kdy více prvků vzájemným působením vytváří jedinečnou atmosféru místa.

Památky můžeme dále dělit dle několika hledisek – dle lokality vzniku, dle uměleckého slohu či podle druhu. Užijeme-li dělení dle druhu, hovoříme o architektonických, archeologických, technických památkách, o památkách lidové architektury, o historických zahradách a parcích, o historických památkách, které jsou spojeny s důležitými událostmi a osobnostmi naší historie.[17]

Velkou výhodou České republiky je, že architektonické památky jsou z velké části původní. Spousta jiných evropských metropolí byla během druhé světové války bombardována, čímž byly způsobeny nevyčíslitelné škody na kulturním dědictví. Tyto metropole vybudovaly svá historická jádra znovu dle dobových záznamů (Varšava).

U architektonických památek si můžeme povšimnout jistých bariér při využití objektu. Jednak se musí brát v potaz technické vlastnosti, zdali je v objektu sociální zařízení a pokud ne, zdali je možné jej vybudovat. Samozřejmě zde jsou i vyšší aspekty, na které je třeba pomyslet. Při využívání památek je třeba respektovat genia loci, chovat se eticky, tedy zvolit účel využití, který nebude v rozporu s původním účelem stavby. Dalším velice důležitým faktorem je ochrana objektu, kdy je třeba brát ohled na vyšší autority a veškeré úpravy objektu konzultovat.[18]

---

[16] Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. *Mkcr.cz* [online]. [cit. 2014-12-31]. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/29--Uplne-zneni-s-judikaturou.doc

[17] NETKOVÁ, Jarmila. Kulturní dědictví v cestovním ruchu. In: INDROVÁ, Jarmila a kol. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5, str. 65-69

[18] JAROLÍMKOVÁ, L.: *Atraktivity a produkty cestovního ruchu ČR*. (přednáška) Praha, VŠE, LS 2013/2014

2. Památková péče

Jak bylo výše uvedeno, kulturní cestovní ruch je velice populární, avšak každý objekt má svou kapacitu, a o historických objektech to platí dvojnásob. Čím více se něco používá, tím více se to ničí. Z toho důvodu následuje kapitola o památkové péči, která se stará o udržitelnost a zachování památkových objektů.

„Památková péče – úhrn činností a opatření zaměřených k zajištění památek, jejich ochraně a cílevědomé péči o kulturní památky (památky architektury, výtvarného umění a uměleckých řemesel).“[19]

Nebývá ojedinělým jevem, že památková péče je v rozporu s rozvojem cestovního ruchu v objektech historických. V rámci udržitelného rozvoje je nutné provádět v těchto objektech jistou regulaci cestovního ruchu.

2.1 Památková péče ve světě

Dříve než bude rozebráno téma památkové péče v naší republice, je třeba se na téma podívat z mezinárodního hlediska, jelikož české zákony obvykle vycházejí a přizpůsobují se zákonům jiných států, mezinárodních úmluv či evropských směrnic.

2.1.1 Vývoj

Období renesance přineslo první náznak památkové péče, když papež Lev X. jmenoval Raffaela Santiho strážcem-konzervátorem starožitností v papežských sbírkách. Vznikaly tak první soupisy movitých památek. První soupisy nemovitých památek se začínají sestavovat v Evropě na přelomu 18. a 19. století.

Častým problémem byly vykopávky, archeologické průzkumy, které na území Turecka či Řecka prováděli Angličané, Francouzi a Němci. Většinu unikátních nálezů si odváželi do své rodné země. Řecko a Turecko tak přicházeli o kulturní dědictví. Reakce musela přijít, a tak v roce 1834 Řekové vydávají první zákon, který zamezoval vývozu kulturního dědictví. Roku 1872 vydalo podobný dokument i Turecko.

[19] ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2, str. 404

Ve Francii již v roce 1830 evidujeme funkci generálního inspektora památek, v této funkci svého času působil i francouzský spisovatel Prosper Mérimée. Další francouzskou osobností je Eugène Viollet-le-Duc, jenž byl restaurátorem a svými názory o restaurování nemovitých památek velmi ovlivnil památkovou péči v Evropě v 19. století. A i Francie vydala svůj památkový zákon, a to v roce 1887. Tento zákon zakazoval, aby památky zapsané na oficiálním seznamu byly ničeny.[20]

2.1.2 Dokumenty

Ochrana kulturního dědictví je také velice důležitým mezinárodním tématem. Vzniklo již několik dokumentů, nejčastěji se jedná o úmluvy a doporučení, které vznikají z podnětu mezinárodních organizací, jak světových, např. UNESCO, ICOMOS, ICOM, tak i evropských, např. Rada Evropy.

Mezi nejznámější úmluvy patří: Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy či Mezinárodní charta o kulturním turismu (viz příloha 1).

2.2 Památková péče v ČR

Následující kapitola seznamuje s vývojem památkové péče na českém území, a to až do současnosti, kde bude podáno pár informací o současném legislativním prostředí památkové péče a o institucích, které zastřešují činnosti s tím související (podrobnější vývoj památkové péče viz příloha 2).

2.2.1 Legislativa

Legislativní prostředí památkové péče se v naší zemi vyvíjelo poněkud pomaleji než například u našich sousedů – v Rakousku byl vydán památkový zákon v roce 1923, v Polsku již roku 1918. Nicméně musíme pochopit, že po vzniku samostatného československého státu, zde byla spousta záležitostí k řešení.

Práce na osnově zákona započaly roku 1928, hotovo bylo v roce 1931, avšak jediný kdo s osnovou souhlasil, byl Klub Za Starou Prahu. Další verze z roku 1934 se setkala opět s nelibostí. Jedním z důvodů byla nejasná definice památky, dále zahrnutí písemných, církevních a přírodních památek, dále byl vznesen i požadavek na zrušení památkových úřadů

[20] NETKOVÁ, J.: Cestovní ruch a kultura. (přednáška) Praha, VŠE, ZS 2013/2014

z ekonomických důvodů.

Další verze osnovy zákona byla schválena v roce 1938, avšak z důvodu politických událostí se již nedostala na program řešení. Patřičný zákon – Zákon č. 22/1958 Sb. o kulturních památkách – byl schválen až o 20 let později, tedy roku 1958.[21]

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči je zákon, který je platný, samozřejmě ve znění pozdějších předpisů, i dnes, avšak přeci jen byl vydán za minulého režimu a tak se od roku 1990 očekává zákon nový, který však zatím nevznikl. Nicméně, v současné době probíhá připomínkové řízení k novému památkovému zákonu.

První část zákona definuje kulturní památky, dále určuje, že ministerstvo kultury je jediným orgánem, který může objekt prohlásit za kulturní památku. Mezi kulturními památkami lze vybrat ty nejvýznamnější a ty prohlásí vláda za národní kulturní památku. Pokud se na území koncentruje určitý počet nemovitých kulturních památek, vláda může takové území prohlásit za památkovou rezervaci nebo zónu. Všechny uvedené památky se evidují v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky.

Část druhá se věnuje péči o kulturní památky, tato část definuje chování jednotlivých subjektů ke kulturním památkám, především se jedná o chování vlastníka, kterému vznikají povinnosti a omezení v nakládání s památkou.

Třetí část se týká archeologických výzkumů a nálezů, čtvrtá část se věnuje orgánům a organizacím státní památkové péče, část pátá pojednává o sankcích.[22]

2.2.2 Instituce

Čtvrtá část Zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči se věnuje kompetentním orgánům památkové péče. Mezi státní orgány památkové péče se řadí ministerstvo kultury, krajské úřady a úřady obcí s rozšířenou působností. Pod ministerstvem kultury působí odborná organizace památkové péče – Národní památkový ústav.

Ministerstvo kultury má na starosti vypracování prognóz a koncepcí rozvoje, programů komplexní péče o kulturní památky. Dále zabezpečuje spolupráci jednak na mezinárodní úrovni v oboru památkové péče, ale i spolupráci s MŠMT za účelem kvalifikované pracovní síly.

---

[21] ŠTONCNER, Petr. Organizační vývoj státní památkové péče v letech 1918-1945. In: Péče o architektonické dědictví: sborník prací: vybrané kapitoly k tématu; [Díl] 1; [aut. Vladimír Czumalo et al.]. Praha: Idea servis, 2008. ISBN 978-80-85970-59-3

[22] Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Mkcr.cz [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/29--Uplne-zneni-s-judikaturou.doc

Kontrolním orgánem MK je Památková inspekce, která dozírá nad dodržováním zákona, ale i dílčích rozhodnutí a nad zabezpečováním péče o kulturní památky. Důležité jsou i celní úřady, které kontrolují pohyb movitých památek přes hranice. [23]

2.3 Národní památkový ústav

Národní památkový ústav je státní příspěvkovou organizací s celostátní působností. Vznikl v roce 2003, jeho předchůdcem byl Státní památkový ústav. Byl zřízen Ministerstvem kultury na dobu neurčitou. NPÚ sídlí v Praze na Valdštejnském náměstí na Malé Straně. Při uzavírání právní vztahů vystupuje pod svým jménem, má své identifikační číslo.

Generální ředitel je statutárním orgánem, který je jmenován ministrem kultury. Generální ředitel řídí generální ředitelství přímo, jmenuje své náměstky, dále jmenuje ředitele menších organizačních jednotek. Současnou generální ředitelkou je Ing. arch. Naděžda Goryczková.[24]

V současnosti má ve své správě přes 100 památkových objektů. Jedná se zejména o hrady a zámky, ale mezi památkovými objekty svěřené v rukách NPÚ nalezneme i kláštery, vily, usedlosti a výjimkou nejsou ani zástupci z řad kostelů, zahrad, statků či hrobek.[25]

NPÚ vydává odborná stanoviska, kterými se vyjadřuje k zamýšleným zásahům na kulturních památkách. Není orgánem výkonným, tím jsou krajské úřady a obce s rozšířenou působností, které ne vždy respektují stanovisko NPÚ. Tato dvojkolejnost je problémem památkové péče v ČR.

2.3.1 Organizační struktura

Národní památkový ústav se skládá z jednoho hlavního pracoviště s celostátní působností, a tím je generální ředitelství, a dále z několika územních pracovišť. Územní pracoviště jsou dvojího typu územní odborné pracoviště (ÚOP) a územní památková správa (ÚPS).

[23] Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Mkcr.cz [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/29--Uplne-zneni-s-judikaturou.doc
[24] Statut NPÚ. Npu.cz [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: http://www.npu.cz/download/1421051962/npu300-12-07-statut-narodniho-pamatkoveho-ustavu.pdf
[25] Zpřístupněné památky ve správě NPÚ. Npu.cz [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: http://www.npu.cz/pro-navstevniky/

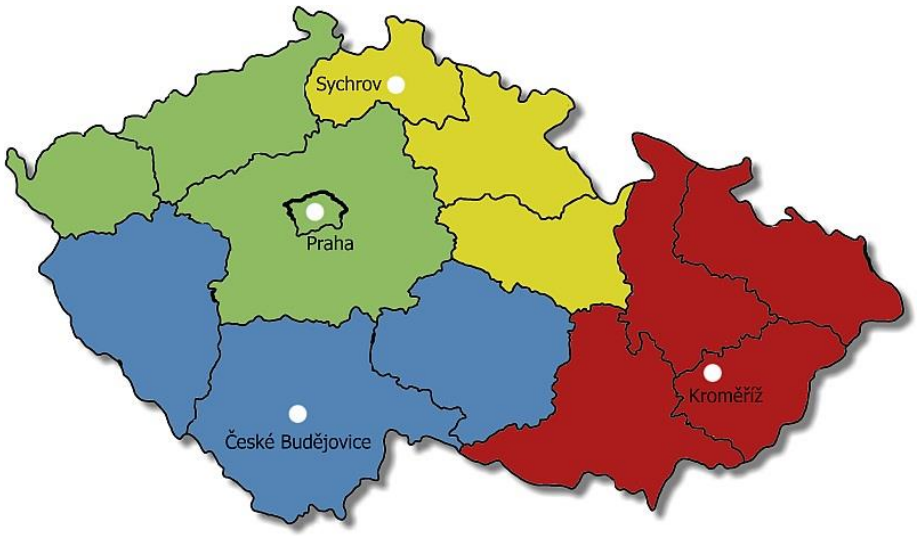
Územní odborná pracoviště vykonávají odbornou památkovou péči. Zřízeno jich bylo celkem 14, stejně jako je krajů v České republice, je to tím, že každé ÚOP má na starosti jeden kraj. [26]

Reorganizace NPÚ, která počala být účinná od roku 2013, vyčlenila z již existujících ÚOP územní památkové správy, z důvodu efektivnosti a specializace jednotlivých pracovišť. Územní památkové správy vznikly za účelem správy památkových objektů, které jsou v péči NPÚ. Byly zavedeny jen 4, vždy sdružují několik krajů.

ÚPS v Praze se stará o památky na území Prahy, Středočeského, Ústeckého a Karlovarského kraje, ÚPS v Českých Budějovicích pečuje o Vysočinu, Jihočeský a Plzeňský kraj, ÚPS na Sychrově o Liberecký, Pardubický a Královehradecký kraj, a na závěr ÚPS v Kroměříži se stará o zbývající čtyři kraje, resp. o Moravu a Slezsko (viz Obrázek č. 3).

V příloze č. 3 je uvedeno organizační schéma Územní památkové správy v Praze, která má na starosti oba analyzované vybrané zámky.[27]

Obrázek 3: Rozdělení správy památkových objektů krajů mezi jednotlivé ÚPS[28]

[26] Hlavní organizační řád NPÚ. Npu.cz [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: http://www.npu.cz/download/1420811080/roz300-14-11-hlavni-organizacni-rad-npu+%5B1%5D.pdf

[27] Pracoviště NPÚ. Npu.cz [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: http://www.npu.cz/pro-odborniky/pracoviste-npu/

[28] Adresa URL obrázku. Npu.cz [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: http://www.npu.cz/download/1343207882/Mapka+s+vyznačením+územní+příslušnosti+jednotlivých+ÚPS..jpg

3. Analýza hospodaření vybraných památkových objektů

3.1 Financování památek

3.1.1 Financování kultury

Kultura v České republice je dlouhodobě zanedbávána a podfinancována. V roce 2001 byl náznak na změnu, když byl přijat dokument Kulturní politika, avšak cíle v něm uvedené nebyly příliš naplňovány právě z nedostatku financí. Existence většiny institucí v kulturní sféře je závislá na financování z veřejných rozpočtů, nicméně tyto příspěvky mnohdy zajistí jen přežití subjektů, nikoli další rozvoj a investice, které by zajistili jiné zdroje financování.

Je třeba motivovat soukromý sektor, aby se zajímal o kulturní sektor a podílel se na jeho financování. Probudit zájem soukromého sektoru však vyžaduje existenci pobídek, což opět odkazuje na nedostatky v legislativních normách a v daňové politice.

Jedním z cílů Kulturní politiky je, aby výdaje státního rozpočtu na kulturu činily v úhrnu 1 % z celkových výdajů rozpočtu (hodnota 1 % je totiž evropským průměrem), v roce 2014 to však bylo jen 0,86 %. Tento cíl by měl být splněn v roce 2017 (slib ministra kultury).

Samozřejmě, že výše výdajů na kulturu roste, avšak rostou i ceny vstupů. Pravdou je, že výdaje na kulturu jsou konstantní, někdy mírně klesající. Lepší podmínky pro kulturu lze zaznamenat na regionální úrovni, kde výdaje na kulturu vzhledem k celkovým výdajům činí 4 %. Avšak problémem těchto veřejných rozpočtů je, že většina těchto výdajů na kulturu je pohlcena povinnými výdaji, především osobními náklady.

Problémem je také nahlížení na kulturu jako na neprosperující odvětví. Velká část užitků, které kultura přináší, je plně přisuzována cestovnímu ruchu a kultura přijde zkrátka. Nelze takto oddělovat užitky jednotlivých odvětví. Cestovní ruch a kultura jsou vzájemně provázané obory, které mají další multiplikační efekty. Stejně tak, jako se nezapomíná na podporu cestovního ruchu, se nesmí zapomínat na podporu kultury.[29]

Tabulka 1: Finance ze státního rozpočtu určené na činnost ministerstva kultury (plánované)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
celkové výdaje SR	685 177 300	736 622 657	795 362 391	869 050 652	908 415 643	958 791 799	1 040 777 420
kapitola 334	5 157 053	4 879 882	6 159 905	6 045 710	5 757 145	6 357 161	7 909 779
%	**0,75%**	**0,66%**	**0,77%**	**0,70%**	**0,63%**	**0,66%**	**0,76%**
(v tisících Kč)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	1 107 310 540	1 152 101 697	1 184 919 350	1 179 000 908	1 189 700 778	1 180 767 603	1 211 307 509
	8 844 329	8 411 947	8 248 384	7 294 982	8 422 123	8 889 694	10 415 749
	0,80%	**0,73%**	**0,70%**	**0,62%**	**0,71%**	**0,75%**	**0,86%**

Zdroj: Zákony o státním rozpočtu z let 2000-2013

[29] KESNER, L. Marketing a management muzeí a památek. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1104-4, str. 31-38

Výdaje na kapitolu 334, tedy Ministerstvo kultury ČR, uvedené v Tabulce 1, jsou jen navrhované částky. Reálné částky poskytnuté Ministerstvu kultury se poněkud liší.

Tabulka 2: Finance ze státního rozpočtu určené na činnost ministerstva kultury

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
celkové výdaje SR	693,92	750,76	808,72	862,89	922,80	1 020,64	1 092,27	1 107,30
kapitola 334	4,76	4,81	6,23	6,55	6,50	7,10	8,30	7,94
%	**0,69%**	**0,64%**	**0,77%**	**0,76%**	**0,70%**	**0,70%**	**0,76%**	**0,72%**

(v mld. Kč) Zdroj: MOCKOVČIAKOVÁ, Alena. Kultura v číslech. Praha: NIPOS, 2009. ISBN 978-80-7068-235-7, str. 5

Je důležité zmínit, že kultura je sice „živa“ díky kapitole 334, ale ona kapitola není jediná, která financuje kulturu. Existuje dále Státní fond kultury (kap. 504), Státní fond kinematografie (kap. 505), Ministerstvo vnitra (kap. 314) se stará o pražské Muzeum policie, Ministerstvo zemědělství (kap. 329) o Národní zemědělské muzeum a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (kap. 333) provozuje Národní technickou knihovnu.

Jak již bylo řečeno výše, výdaje na kulturu mají větší podíl z celkových výdajů u regionálních rozpočtů, tedy u jednotek územní samosprávy – krajů, obcí a dříve i okresů. Výdaje na kulturu u rozpočtů územních samospráv činí v úhrnu 4 % celkových výdajů.

Tabulka 3: Finance z územních rozpočtů určené na kulturu

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
územní rozpočty celkem	206,17	243,88	304,84	317,81	326,91	363,43	362,07	381,80
z toho výdaje: OkÚ - kap. 700,380	1,68	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obce - kap. 700	8,38	9,07	9,35	10,71	10,91	12,66	11,83	12,44
Kraje - kap. 700	0,38	0,89	1,83	2,03	2,33	2,57	2,68	2,83
celkem výdaje kap. 700 a 380	10,44	11,46	11,18	12,74	13,24	15,23	14,51	15,27
%	**5,06%**	**4,70%**	**3,67%**	**4,01%**	**4,05%**	**4,19%**	**4,01%**	**4,00%**

(v mld. Kč) Zdroj: MOCKOVČIAKOVÁ, Alena. Kultura v číslech. Praha: NIPOS, 2009. ISBN 978-80-7068-235-7, str. 5

Na konci roku 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů, proto v roce 2003 neevidujeme od této jednotky žádné výdaje. Z toho důvodu si u krajů můžeme všimnout mezi roky 2002 a 2003 nárůstu výdajů na kulturu o 1 miliardu Kč.

3.1.2 Ukázky financování památkové péče ve světě

Maďarsko má čtyřikrát méně nemovitých památek než ČR, avšak disponuje velkým bohatstvím v památkách archeologických. Přesto má mnohem lépe propracovaný zákon i organizační strukturu. Zajímavostí je, že ty nejvýznamnější památky musí být ve státním vlastnictví a jsou přímo vyjmenovány v zákoně. Tyto památky jsou financovány z rozpočtu úřadu předsedy vlády.

Německo, tedy Spolková republika Německo, nechává památkovou péči v kompetencích spolkových zemí. Například v Bavorsku eviduje odborná organizace 120 000 stavebních památek. Podpora financování je možná díky finančním příspěvkům, daňovým úlevám a fondu odškodnění, který se užívá ve vážných situacích. V Bavorsku je problémem, že památkou je vše, co odpovídá definici v zákoně, a jako taková může být spolufinancována, aniž by figurovala na seznamu, což vede k nedostatku financí v oboru. Porušení památkového zákona je velice přísně pokutováno.

Situace ve Švýcarsku je poněkud odlišná. Základní principy památkové péče jsou definovány na státní úrovni, oproti tomu výkonná a legislativní památková péče je realizována decentralizovanou formou, tedy na regionální úrovni. Seznam švýcarských památek čítá jen 2500 položek.

Rakousko je taktéž spolkovou zemí, přesto se však ctí centrální památková péče. Podfinancování památkové péče je i rakouským problémem.

Na financování památek Velké Británie se podílí hned tři ministerstva – kultury, životního prostředí a ministerstvo pro komunity a místní vládu. Anglie, Wales i Skotsko mají částečnou samostatnost v oblasti památkové péče. Hlavní organizací je v Anglii English Heritage, která se stará o 400 veřejně přístupných památek, celkově je v Anglii 370 000 chráněných objektů. Velice významným zdrojem při obnově památek je výnos z loterie Heritage Lottery Fund.

Francouzská památková péče má nejdelší tradici. Památková péče je realizována na centrální úrovni, avšak s kvalitní organizační strukturou. Existují zde dva seznamy památek – hlavní (14 000 památek) a doplňkový (27 000). Památkové objekty na doplňkovém seznamu mají nízkou míru ochrany. Pozitivním faktem na francouzské půdě je spolupráce soukromého a veřejného sektoru.[30]

[30] PEK, Tomáš. Financování provozu, údržba a obnova památek. Díl I, Prostředí a souvislosti. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1309-6. str. 44-53

3.1.3 Financování památek v České republice

Je důležité si uvědomit, že nemalá část příjmů z cestovního ruchu je generována díky kulturním akcím (Pražské jaro, Smetanova Litomyšl) a památkovým objektům (kulturní cestovní ruch), ty způsobují atraktivnost destinace, což dává možnost podnikatelskému sektoru, vznikají ubytovací a stravovací zařízení. Je tedy nutností, aby se část zisků z cestovního ruchu vracela zpět na obnovu kulturního dědictví, aby destinace mohla být stále atraktivní i v budoucnu.

Památkové objekty se z důvodu své historické hodnoty řadí mezi statky preferované, mezi objekty veřejného zájmu. Z toho logicky vyplývá, že je třeba existence veřejné podpory a současně omezení vlastnických práv majitele památky. Tato skutečnost je však kompenzována možností finančních příspěvků majitelům kulturních památek.

Při přijetí Kulturní politiky byly vytyčeny nástroje sloužící k její realizaci. Jedná se o nástroje institucionální, legislativní, ekonomické, řídící a metodické. Ekonomické nástroje lze rozdělit na nepřímou podporu (daňová zvýhodnění či osvobození od daně) a přímou podporu (nejčastěji finanční).[31]

Zdroje financování

Nejlepší situace samozřejmě je, pokud si památka vydělá sama na svůj provoz. Pokud se to však nedaří, může majitel využít jiné své zdroje příjmů, aby jimi pokryl náklady na chod památky. Pokud se však nelze vydat ani touto cestou, je nutné požádat o vnější podporu. Tato vnější podpora bývá obvykle finanční, avšak to může být i bezplatné poskytnutí služeb, materiálu atd.

„1. přímá podpora ze státního rozpočtu ČR
2. mimořádná podpora z rozpočtu MK
3. podpora z řádných programů MK a dalších ministerstev
4. podpora místní samosprávy na úrovni kraje a obce
5. podpora z regionálních fondů EU
6. podpora z tematických fondů EU
7. podpora z integrovaných fondů EU
8. podpora z komunitárních programů EU (CULTURE) a fondů evr. územní spol.
9. podpora z tzv. Norských fondů

[31] DUFKOVÁ, Eva. Ekonomika a management památkové péče. In: Péče o arch. dědictví: sborník prací: vybrané kapitoly k tématu; [Díl] 1; [aut. Vladimír Czumalo et al.]. Praha: Idea servis, 2008. ISBN 978-80-85970-59-3

10. podpora z tzv. Švýcarských fondů

11. příspěvky nadací

12. příspěvky nadačních fondů

13. příspěvky obecně prospěšných společností

14. příspěvky občanských sdružení

15. příspěvky jiných právnických osob, podnikatelů

16. příspěvky jednotlivců"[32]

Podpora v České republice je realizována hlavně přímou formou. Ta spočívá především na přerozdělování veřejných rozpočtů, ale je zde také možnost podpory z mimorozpočtových zdrojů, např. z veřejných sbírek. Přímá finanční podpora je trojího typu: dotace, programové a institucionální financování.

Dotace je poskytnutí určitého finančního obnosu na zvýšené náklady, které vzniknou při zachovávání či obnovování kulturní památky. Žadatel musí podat písemnou žádost a ta je ve správním řízení posouzena. Často jsou dotace poskytovány územními samosprávnými celky. Ve výjimečných případech může dotaci udělit přímo ministerstvo kultury. Jedná se např. o případy národních kulturních památek, památek UNESCO, památek v havarijním stavu, veřejně přístupných památek či ojedinělých památek.

Dále ministerstvo kultury nabízí programové financování, které funguje na bázi spolufinancování, tedy financování z více zdrojů současně. Ministerstvo kultury vypisuje specializované programy. Institucionální financování umožňuje existenci státních institucí, především příspěvkové organizace NPÚ. [33]

Aby si objekt vyžádal přímou podporu ze státního rozpočtu, musí se jednat o celostátní zájem, např. oprava Národního muzea.

Žádosti o podporu z fondů EU vyžadují spoustu administrativy, a jelikož jsou příspěvky vypláceny zpětně, je třeba přesto zajistit celkové financování. Programy EU jsou velmi náročné, sledují udržitelnost projektu, a pokud je některý z parametrů nedodržen, přichází sankce. Všechny tyto faktory automaticky vyřazují případné žadatele z řad drobných vlastníků.[34]

---

[32] PEK, Tomáš. Stavební památky: specifikace přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-462-8. str. 197

[33] DUFKOVÁ, Eva. Ekonomika a management památkové péče. In: Péče o arch. dědictví: sborník prací: vybrané kapitoly k tématu; [Díl] 1; [aut. Vladimír Czumalo et al.]. Praha: Idea servis, 2008. ISBN 978-80-85970-59-3

[34] PEK, Tomáš. Stavební památky: specifikace přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-462-8. str. 198-199

Finanční úlevy

Finanční úlevy jsou formou nepřímé podpory, ta spočívá v různých daňových zvýhodněních či přímo v osvobození od daně, ale nepřímou podporou je také bezplatná konzultace s Národním památkovým ústavem, který vlastníkům může poskytnout odborné služby.

Osvobozeni od daně z nemovitosti mohou být ti vlastníci kulturních památek, kteří provádějí na svých objektech stavební úpravy, nebo vlastníci, jejichž objekty jsou veřejnosti přístupné a mají uzavřenou smlouvu s ministerstvem kultury.

Osvobození od daně darovací může nastat, pokud se jedná o darování kulturní památky mezi přímými příbuznými (mezi manželi, mezi rodiči a dětmi).

Příkladem daňového zvýhodnění jsou zvýhodněné odpisy nemovitých kulturních památek, jsou zařazeny až v poslední šesté odpisové skupině, což znamená možnou dobu odepisování až 50 let. [35]

Rozpočet Ministerstva kultury České republiky

Celkové příjmy a výdaje rozpočtu ministerstva kultury určuje zákon o státním rozpočtu. Příjmy v roce 2013 byly v zákoně stanoveny na 1 770 020 tis. Kč. Nicméně málokdy se podaří dodržet návrh rozpočtu a je vydán upravený rozpočet, který příjmy upravil na 1 426 506 tis. Kč.

Příjmy mohou být daňové či nedaňové. Daňové příjmy tvoří jen malou část, jsou to ve skutečnosti správní poplatky, např. za povolení k restaurování, vystavení jeho kopie atp. Ceny těchto úkonů jsou v řádu stokorun a ročně jich není tolik, proto tvoří zanedbatelnou část příjmů, v roce 2013 zhruba 15 000 Kč.

Zbytek příjmů, tedy většinu, tvoří nedaňové příjmy, což jsou příjmy z Evropské Unie a z prostředků jiných finančních mechanismů, např. Norské fondy atp.

Výdaje v návrhu státního rozpočtu pro rok 2013 činily 8 889 694 tis. Kč, skutečně výdaje na konci roku 2013 byly 10 481 670,42 tis. Kč. Kapitola 334 – Ministerstvo kultury je tedy značně schodkovou kapitolou.

[35] DUFKOVÁ, Eva. Ekonomika a management památkové péče. In: Péče o arch. dědictví: sborník prací: vybrané kapitoly k tématu; [Díl] 1; [aut. Vladimír Czumalo et al.]. Praha: Idea servis, 2008. ISBN 978-80-85970-59-3

Výdaje lze členit dle ukazatelů (celkem 9), které jsou uvedeny v následující tabulce. Pro nás nejzajímavější je 6. ukazatel, tedy Záchrana a obnova kulturních památek, která činí jen 4 % celkových výdajů MK. Musíme si však uvědomit široké spektrum kulturních aktivit, které je třeba financovat. Nejedná se jen o památky, ale i o hudbu, divadlo, filmy, muzea, galerie, knihovny a samozřejmě i lidovou kulturu.

Avšak je škoda, že třetinu výdajů tvoří majetkové vyrovnání s církvemi. Největší podíl tvoří příspěvkové organizace, kterých MK zřídilo 29 (viz příloha č. 4), jednou z nich je i Národní památkový ústav.[36]

Tabulka 4: Výdaje Ministerstva kultury dle jednotlivých ukazatelů

ukazatel	výdaje (v tis. Kč)	podíl
1) Výdaje na výzkum, vývoj a inovace celkem	471 429,41	4,50%
2) Výdaje dle zákona o majetkovém vyrovnání s CNS*	3 403 824,27	32,47%
3)Výdaje na zabezpečení plnění úkolů MK	275 732,91	2,63%
4) Příspěvkové organizace zřízené MK	4 875 864,58	46,52%
5) Kulturní služby, podpora živého umění	502 026,22	4,79%
6) Záchrana a obnova kulturních památek	**422 223,58**	**4,03%**
7) Podpora kultury národnostních menšin	23 366,00	0,22%
8) Podpora rozvoje obnovy MTZ** regionálních kulturních zařízení a CNS*	4 874,65	0,05%
9) Podpora filmové produkce	502 328,80	4,79%
celkem	10 481 670,42	100,00%

* církve a náboženské společnosti

** materiálně technická základna

Zdroj: Výroční zpráva Ministerstva kultury za rok 2013 [cit. 2015-02-08], str. 12

Ministerstvo kultury se člení na jednotlivé odbory, např. odbor církví, umění, legislativní, investic atp. Pro nás je nejdůležitější odbor památkové péče, který prohlašuje kulturní památky apod. či řídí Národní památkový ústav. Dále má tento odbor na starosti specializované programy, ze kterých lze získat dotaci.

[36] Výroční zpráva Ministerstva kultury za rok 2013. Mkcr.cz [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/ministerstvo/vyrocni-zpravy/mkcr_vz2013.pdf, str. 9-13

Havarijní program je nejstarším programem (1992), může z něj být poskytnuta dotace jen bezprostředně ohrožené památce, financují se z něj opravy střech či nosných konstrukcí. V roce 2013 bylo poskytnuto nejvíce dotací z programů – Program regenerace MPR a MPZ, Program záchrany architektonického dědictví a Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím ORP. Pouze jeden program se týká movitých kulturních památek. Podpora občanských sdružení se týká podpory veřejně prospěšných projektů v památkové péči.

Tabulka 5: Specializované programy Ministerstva kultury

Programy 2013	výdaje (v tis. Kč)	podíl
Havarijní program	50 742,00	13,05%
Program regenerace MPR* a městských památkových zón	100 000,00	25,71%
Program záchrany architektonického dědictví	103 720,00	26,67%
Program péče o VPR** a zóny a krajinné památkové zóny	15 000,00	3,86%
Program restaurování movitých kulturních památek	10 000,00	2,57%
Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím ORP***	98 733,00	25,38%
Program podpory občanských sdružení v památkové péči	5 772,00	1,48%
Podpora pro památky UNESCO	5 000,00	1,29%
celkem	388 967,00	100,00%

* městské památkové rezervace

** vesnické památkové rezervace

*** obce s rozšířenou působností

Zdroj: Výroční zpráva Ministerstva kultury za rok 2013, str. 31-80

Hospodaření Národního památkového ústavu

Hospodaření NPÚ se odděluje na dvě roviny – hlavní činnost a jiná (hospodářská) činnost.

Hlavní činnost je poměrně rozsáhlá, přesné znění je obsaženo ve Statutu NPÚ. Jedná se zejména o výkon a koordinaci veškeré odborné činnosti ve státní památkové péči, provádění archeologických výzkumů, přípravu podkladů pro ministerstvo či přípravu projektů. NPÚ dále zabezpečuje kulturně výchovné využití a zpřístupnění památek.

Mezi jinou činnost se řadí poskytování doplňkových služeb, např. mimoškolní výchova a vzdělávání, ubytovací služby, prodej zboží a služeb či jejich zprostředkování, vydavatelská činnost, pořádání kulturních akcí, reklamní činnost, pronájem či půjčování movitých věcí.[37]

[37] Statut NPÚ. Npu.cz [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.npu.cz/download/1421051962/npu300-12-07-statut-narodniho-pamatkoveho-ustavu.pdf

Tabulka č. 6 je vyňata z výroční zprávy NPÚ za rok 2013. Generální ředitelství a územní památkové správy jsou zde vedeny samostatně a územní odborná pracoviště souhrnně. Z hlavní činnosti má velký zisk generální ředitelství jakožto hlavní organizační jednotka, oproti tomu územní jednotky mají malý zisk nebo dokonce ztrátu. Avšak v jiné či hospodářské činnosti si svou situaci zlepšují a celkově dospějí k zisku.

Tabulka 6: Hospodářský výsledek NPÚ za rok 2013 po zdanění

Pracoviště	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
Generální ředitelství	10 383 413,29	247 937,47	10631350,76
ÚPS v Praze	721,92	28 223,32	28945,24
ÚPS v Českých Budějovicích	246,3	41 613,64	41859,94
ÚPS na Sychrově	0	14 592,74	14592,74
ÚPS v Kroměříži	-7 505,33	7 505,33	0
ÚOP souhrnně	-5 073,48	46 363,04	41289,56
celkem	**10 371 802,70 Kč**	**386 235,54 Kč**	**10 758 038,24 Kč**

Zdroj: Výroční zpráva NPÚ za rok 2013 [cit. 2015-02-08], str. 109

Národní památkový ústav je příspěvkovou organizací, proto nepřekvapí fakt, že více než 50 % příjmů tvoří dotace od Ministerstva kultury ČR (dotace od zřizovatele na provoz + účelové dotace od zřizovatele). Avšak není to ten typ organizace, která neprosperuje, naopak, vlastní výnosy NPÚ tvoři téměř 40 % zdrojů financování.

Tabulka 7: Zdroje financování NPÚ v roce 2013

Zdroj	částka	podíl
Dotace od zřizovatele na provoz	622 983 400,00	48,35%
Účelové dotace od zřizovatele	170 204 942,00	13,21%
Dary	4 530 469,00	0,35%
Prostředky ze zahraničí	388 642,00	0,03%
Prostředky přijaté z rozpočtů územních samosprávných celků	2 649 182,00	0,21%
Prostředky z rozpočtů státních fondů	97 622,00	0,01%
Prostředky na vědu a výzkum z účelových podpor jiných subjektů	1 629 442,00	0,13%
Ostatní účelové prostředky od jiných poskytovatelů	5 154 550,00	0,40%
Vlastní výnosy	480 763 923,00	37,31%
celkem	**1 288 402 172,00**	**100,00%**

Zdroj: Výroční zpráva NPÚ za rok 2013 [cit. 2015-02-08], str. 109

3.2 Hrady a zámky

Hrady a zámky jsou potenciálem České republiky a jsou jedním ze základních stavebních kamenů pro cestovní ruch. Pojmy hrad a zámek nejsou ve všech zemích rozlišovány. Obecně je pojem pro tento druh stavby odvozen z latinského slova *castellum* – zdrobnělina pro opevněný vojenský tábor. U nás označujeme pojmem hrad opevněné středověké panské sídlo a jako zámek novověkou stavbu, která byla sídlem šlechty.

Hrad měl především obrannou, ochrannou funkci. Nacházel se v blízkosti obchodních cest, měl chránit nejen stálé obyvatele, ale i lid žijící v okolí. Jeho umístění bylo voleno na těžko přístupných místech, zvolený terén měl odraz v nepravidelném půdorysu objektu. Život na hradě nebyl příliš pohodlný, interiéry byly temné a chladné.

Hrad i zámek měly obytnou funkci a plnily politickou, společensko-kulturní i hospodářskou úlohu sídla šlechty. Přechod mezi hradem a zámkem probíhal kontinuálně, např. oddělením obytného paláce, který začínal plnit i reprezentačně-obytnou funkci.

Růst významu měst s sebou nesl i růst významu šlechty, která byla velmi majetná a díky existenci roboty neměla příliš výdajů. Šlechta tak začala budovat pohodlná, reprezentativní, vkusná sídla. Některé hrady byly vhodné pro přebudování na zámky, což bylo hojně využíváno, jelikož to činilo stavby mnohem levnější.

Hlavní úlohou zámku je reprezentace a pohodlí, což samozřejmě vedlo k upuštění od funkce obranné. V Čechách se zámky budovaly především v 17. a 18. století, v době baroka. Z této doby máme spoustu zámků či zámečků, které se nacházejí téměř v každém městě. Zámky často disponovaly rozsáhlými zahradami a parky.

Zámek byl centrem kulturního a společenského života. Nezbytnou součástí zámku byl i šlechtický dvůr.

V Encyklopedii českých zámků je zmíněno 315 zámků, některé však již zanikly (Ahníkov).[38]

[38] VLČEK, P. Encyklopedie českých zámků. Praha: Libri, 2000. ISBN 80-7277-004-7

3.2.1 Správa

Statistická data v oblasti kultury sbírá další příspěvková organizace Ministerstva kultury ČR - Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS). Data týkající se zámků však nejsou vykazována samostatně, nýbrž v kategorii – památkové objekty. Do této kategorie patří kromě zámků i hrady, zříceniny, kláštery, kostely, mlýny, věže atd. Do statistického šetření jsou zahrnuty jen ty památkové objekty, které jsou zpřístupněné návštěvníkům za vstupné.[39]

Tabulka 8 poskytuje přehled o vlastnících, zřizovatelích či správcích památkových objektů, které byly v roce 2013 přístupné veřejnosti za vstupné. Největší počet objektů je ve správě NPÚ. Dalším významným subjektem jsou kraje, obce a města. Třetí největší počet objektů je ve správě podnikatelů a jiných subjektů.

Tabulka 8: Památkové objekty

zřizovatel/správce	počet objektů
Národní památkový ústav (MK)	117
Ostatní ministerstva	5
Kraje, obce a města	71
Občanské sdružení	8
Obecně prospěšné společnosti	4
Církev	36
Podnikatelé a ostatní subjekty	56
Celkem	**297**

Zdroj: Základní statistické údaje o kultuře v České republice 2013

Některé soukromé subjekty vlastnící památkové objekty vytvořily Asociaci majitelů hradů a zámků, pod níž spadá 43 objektů – ve 38 případech se jedná o zámky.[40]

Národní památkový ústav má ve správě 63 zámků. [41]

3.2.2 Návštěvnost

Z dlouhodobého hlediska má návštěvnost objektů klesající tendenci, jelikož se nabídka volnočasových aktivit neustále rozšiřuje. Nicméně rok 2012 byl rokem rekordním z hlediska návštěvnosti památkových objektů. Rok 2013 byl oproti roku 2012 rokem slabším, především kvůli chladnému jaru a červnovým povodním. V roce 2013 bylo na 297 objektech zahrnutých do statistického šetření evidováno celkem 10 673 420 návštěvníků. Průměrná návštěvnost

[39] Základní statistické údaje o kultuře v České republice 2013. Nipos-mk.cz. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Statistika_2013_I.KULTURNI_DEDICTVI.pdf

[40] Členové Asociace majitelů hradů a zámků. Amhz.cz. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://amhz.cz/clenove/vse/

[41] Zpřístupněné památky ve správě NPÚ. Npu.cz. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://www.npu.cz/pro-navstevniky/

jednoho objektu tedy je 35 937 osob.[42]

Tabulka 9: Hrady, zámky a ostatní památky Středočeského kraje

zřizovatel	objektů	návštěvníků	vybrané vstupné	průměrné vstupné
NPÚ (MK), jiné resorty, kraje, obce, města	25	912 535	74 791,20 Kč	81,95 Kč
o.s., o.p.s., církve	13	688 655	42 179,00 Kč	61,24 Kč
podnikatelské subjekty	10	382 705	26 835,30 Kč	70,12 Kč
celkem	**48**	**1 983 895**	**143 805,50 Kč**	**71,10 Kč**

Zdroj: Základní statistické údaje o kultuře v České republice 2013

Výše uvedená tabulka poskytuje data za Středočeský kraj, ve kterém se nachází 48 objektů, z celkových 297 objektů v ČR, které byly zařazeny do šetření. Jedná se tedy o nadprůměrný počet památkových objektů. Největší část objektů je ve správě NPÚ či jiných orgánů státní správy či samosprávy.

Z hlediska vstupného má Středočeský kraj třetí nejvyšší průměrné vstupné, první je Praha, druhý je kraj Jihočeský.[43]

3.2.3 Kulturní akce

Důležitou součástí provozu hradů a zámků jsou kulturní akce. Tyto akce obvykle nejsou ziskovou aktivitou, avšak můžeme je brát jako součást propagace, jelikož přilákají spoustu návštěvníků.

V roce 2013 se na 297 objektech konalo 14 042 kulturních a společenských akcí, které navštívilo 3 906 185 návštěvníků. Ve Středočeském kraji se konalo 3 590 kulturních akcí, což je zdaleka nejvíce z celé ČR. Kulturní akce ve Středočeském kraji navštívilo celkem 666 392 návštěvníků. Nejčastěji se jedná o samostatná hudební či dramatická vystoupení.[44]

[42] Návštěvnost objektů ve správě Národního památkového ústavu v roce 2013. Npu.cz. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://www.npu.cz/pro-odborniky/narodni-pamatkovy-ustav/tiskove-zpravy/news/13424-navstevnost-objektu-ve-sprave-narodniho-pamatkoveho-ustavu-v-roce-2013/

[43] Základní statistické údaje o kultuře v České republice 2013. Nipos-mk.cz. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Statistika_2013_I.KULTURNI_DEDICTVI.pdf

[44] Základní statistické údaje o kultuře v České republice 2013. Nipos-mk.cz. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Statistika_2013_I.KULTURNI_DEDICTVI.pdf

3.3 Státní zámek Březnice

Zámek Březnice je nejjižněji položeným zámkem Středočeského kraje ve správě NPÚ – Územní památkové správy v Praze. Objekt je národní kulturní památkou. Nachází se ve stejnojmenném městě Březnice, které má přes 3,5 tisíce obyvatel. Zámek je situován spíše v centru města a jeho součástí je přilehlý park s rozlohou 20 hektarů.[45]

Obrázek 4: Zámek Březnice - průčelí[46]

[45] Březnice. Breznice.cz [online]. [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: http://www.breznice.cz/

[46] Zámek Březnice – průčelí. Zamek-Breznice.cz [online]. [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: http://www.zamek-breznice.cz/modules/tableadmin2/external/imageext_new.php?image=WG9%2BY3N%2BcGljMDAxLmpwZ35nYWxlcmllfm9icmF6ZWtfY291bnRlcn40fmdhbGVyaWV%2BMX40fm9Z&width=800&height=600

3.3.1 Historie

Původní tvrz, nejprve dřevěná, později kamenná, byla vystavěna na velmi důležité obchodní cestě. Zbytky kamenné tvrzi, které se dodnes dochovaly, pocházejí z poloviny 13. století.

První rod, se kterým je Březnice spojována je rod Buziců, který je jeden z nejstarších rodů v českých zemích. Dalšími majiteli byli Zmrzlíkové, avšak Petr Zmrzlík byl přítelem Mistra Jana Husa a sympatizoval s husitským hnutím obecně, proto byla Březnice v roku 1422 vypálena katolickými vojsky. Od roku 1506 na Březnici sídlili Malovcové, kteří vybudovali na Březnici vnější opevnění skládající se z vodního příkopu a hradební zdi s baštami, tyto prvky zůstaly zachovány dodnes.

Jiřík z Lokšan, který byl majitelem březnického zámku od roku 1548, dal Březnici renesanční podobu, a tak Březnice disponuje jedněmi z nejstarších sgrafit u nás, z jejich doby také pochází známá Lokšanská knihovna. Majetek tohoto rodu však byl po bitvě na Bílé hoře konfiskován a novými majiteli se stali Jeníškové. Během tohoto období byla vystavěna Kaple neposkvrněného početí Panny Marie (1625-1632).

Mezi další majitele patřili Krakovští z Kolowrat, kteří se zaměřovali spíše na úpravu interiérů. Naposled byla Březnice v soukromém vlastnictví za Palffyů, kterým byla roku 1945 zabavena, od té doby je ve vlastnictví státu.[47]

S Březnicí je spojen příběh o tajné lásce, která vzplála mezi Filipínou Welserovou a Ferdinandem II. - Tyrolským. Filipína pobývala na Březnici u své rodinné příbuzné Lokšanové. Ferdinand ji jezdil často navštěvovat a nabídky k sňatku s urozenými slečnami odmítal. Rozhodli se uzavřít společensky nerovný sňatek, a tak se na Březnici konala tajná svatba, a to bylo v roce 1557.[48]

3.3.2 Provoz

Návštěvní sezona

Zámek je přístupný veřejnosti od začátku dubna do konce října každý den mimo pondělí, což je obvyklé na většině státních hradů a zámků. Samozřejmě je i možnost se na prohlídce domluvit se správou zámku.

[47] Prohlídka SZ Březnice. I+ návštěvní okruh. [cit. 2014-08-20]

[48] Turistický seriál K21: Zámek Březnice. Kultura21.cz [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://www.kultura21.cz/rozhovory/7109-zamek-breznice

Otevírací doba je od 9,00 do 16,00. Polední pauza trvá od 12,00 do 12,30. V době letních prázdnin je otevírací doba prodloužena do 17,00. Výjimku tvoří přilehlý anglický park, který je otevřen celoročně, a to každý den. Základní otevírací doba parku je od 7,30 do 19,00, o víkendech se park otevírá veřejnosti v 8,30 a během hlavní sezony, tedy od května do konce září je otevřen až do 20,00. V areálu zámku se nachází i bylinková zahrada.[49]

Zaměstnanci

Na státním zámku Březnice v současné době působí šest stálých zaměstnanců. Tím hlavním je Ing. Robert Barták, který působí jako kastelán zámku. Správkyní depozitáře je Marie Čeřovská. Dále se jedná o uklízečku, technického pracovníka a dvě zahradnice. [50]

Během sezony je však vyžadována posila, a to především v podobě průvodců. Na Březnici se tak vystřídá kolem 20 brigádníků, kteří mají uzavřenou dohodu o provedení práce či dohodu o pracovní činnosti.[51]

3.3.3 Prohlídky

Návštěvní okruhy

První návštěvní okruh provede návštěvníky 12 místnostmi. Hned v první z nich je návštěvník obeznámen se stavebním vývojem Březnice, jsou zde k dispozici modely, které ukazují proměny zámku Březnice v čase. Další místnosti jsou rodové galerie, kde je návštěvník seznámen s hlavními představiteli jednotlivých rodů. Další významnou místností je africký salon, kde jsou umístěny lovecké trofeje Jana Palffyho. Ostatní místnosti jsou obytné místnosti např. barokní salon, biedermeierovský salon, empírový salon či jídelny. Projití prvního okruhu trvá 45-55 min.

Druhý návštěvní okruh se skládá z velké hodovní síně, zbrojnice a Lokšanské knihovny, která je nejstarší zámeckou knihovnou u nás. Délka druhého okruhu čítá 40-50 min.

Z těchto dvou okruhů vznikl třetí okruh, který je označován jako I+ návštěvní okruh, tento okruh je vlastně sloučení dvou již popsaných okruhů avšak s vynecháním zbrojnice. Tento kombinovaný okruh návštěvník shlédne za 60-70 min.

Dále lze navštívit kapli či aktuální výstavy, které se na Březnici konají.

---

[49] Návštěvní sezona. Zamek-Breznice.cz [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://www.zamek-breznice.cz/oteviraci-doba/

[50]Správa SZ Březnice. Monumnet.npu.cz [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://monumnet.npu.cz/organizace/pracovnici.php?IdUtvar=244

[51] Osobní rozhovor s panem Ing. Robertem Bartákem – kastelánem SZ Březnice. Březnice 20. 8. 2014

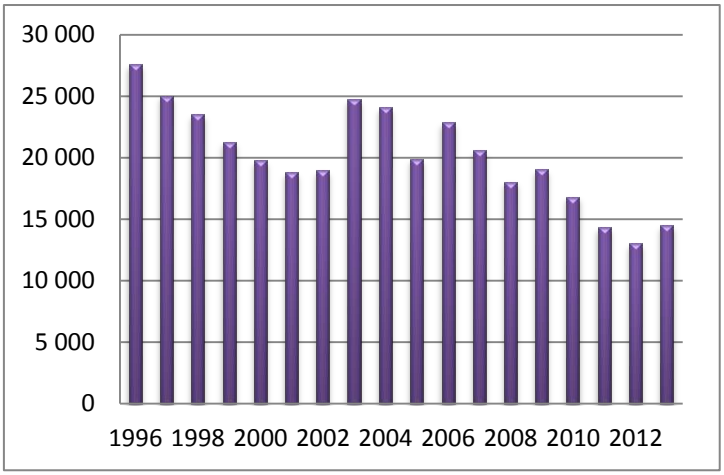
Návštěvnost

V žebříčku 102 památkových objektů, který byl uveřejněn ve výroční zprávě NPÚ za rok 2013, figuruje SZ Březnice na 79. místě. Řadí se tedy spíše k těm méně navštěvovaným objektům.[52]

Celkový trend návštěvnosti zámku Březnice má spíše klesající tendenci.

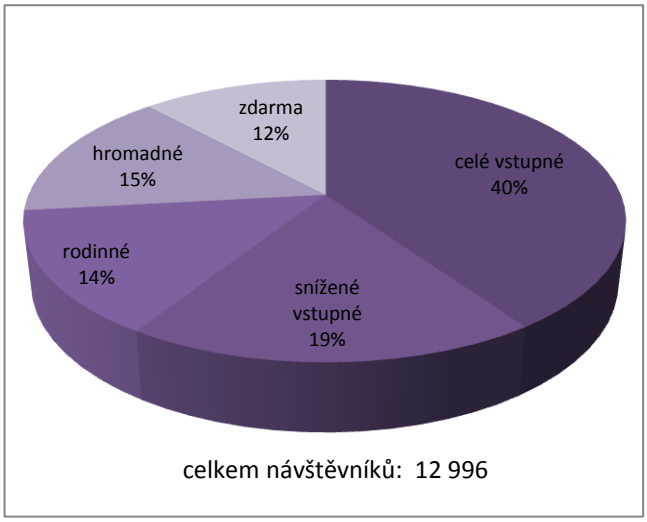
Na konci 20. století Březnici navštěvovalo okolo 22 000, avšak dnes je to sotva 15 000 návštěvníků.

Graf 1: Návštěvnost Březnice

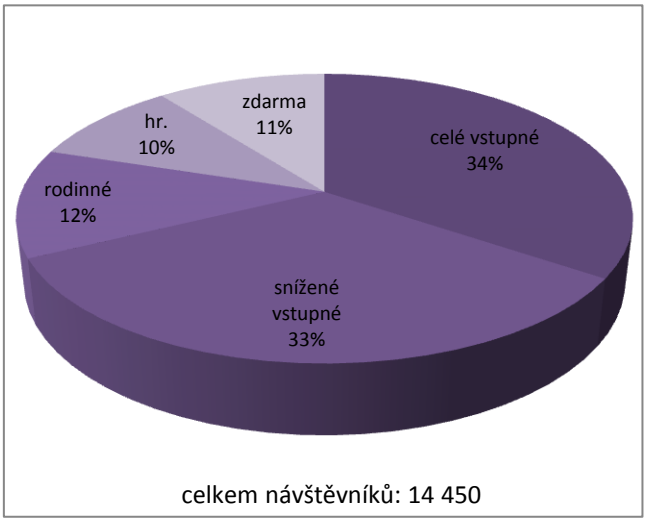

Zdroj: Výroční zprávy NPÚ

Graf 2: Struktura návštěvníků dle cenových kategorií za rok 2012

Graf 3: Struktura návštěvníků dle cenových kategorií za rok 2013

Zdroj: Roční výkaz o památkových objektech s kulturním využitím za rok 2012, 2013

Diagramy výše ukazují složení návštěvníků Březnice. Nejvýraznější je nárůst o 14 procentních bodů v počtu návštěvníků, kteří platili snížené vstupné, tedy studentů, dětí či seniorů atd. Počet návštěvníků – dospělých, kteří hradí plné vstupné, v relativním vyjádření ubylo.

[52] Výroční zpráva za rok 2013. Npu.cz [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://www.npu.cz/download/1404145875/vz2013-komplet-3.pdf, str. 10

Vstupné

Základní cenový výměr vstupného je uveden v tabulce č. 10. Pokud si návštěvník rezervuje své místo na dané prohlídce, zvýší se cena jeho vstupného za danou prohlídku o 10 Kč. Pokud je prohlídka objednána mimo standardní otevírací dobu, je její cena stanovena jakožto trojnásobek základního cenového výměru.

Zámek Březnice nabízí výhodné rodinné vstupné, které je stanoveno pro dva rodiče a jejich děti do 18 let. Toto vstupné je stanoveno pro všechny okruhy mimo zámeckou kapli.

Snížené vstupné mohou uplatnit děti od 6 do 15 let, studenti od 15 do 26 let, senioři starší 65 let, dále držitelé průkazu KČT společně s kartou EUROBEDS, držitelé průkazu FOD (Fond ohrožených dětí) a samozřejmě i držitelé průkazu ZTP a ZTP/P. Pokud zámek navštíví organizovaná skupina dětí do 6 let, vstupné pro jedno dítě činí 20 Kč.

Na vstup zdarma mají nárok děti do 6 let, pokud nejsou součástí organizované skupiny dětí, dále děti a studenti s průkazem TP, ZTP či ZTP/P. Vstup zdarma mají i průvodci předem objednané skupiny čítající více než 20 osob, také průvodci držitele průkazu ZTP/P. Dále na něj mají nárok pracovníci NPÚ, a to dokonce i pro další 3 rodinné příslušníky. Nárok mají i novináři, pokud a jedná o pracovní návštěvu i držitelé průkazu AMG (Asociace muzeí a galerií), ICOM (Mezinárodní rada muzeí), ICOMOS (Mezinárodní rada památek a sídel).[53]

Tabulka 10: Cenový výměr vstupného na státním zámku Březnice pro rok 2014

prohlídka s průvodcem	výklad	výklad	výklad	výklad s poplatkem za cizojazyčný výklad	výklad s poplatkem za cizojazyčný výklad
	základní	snížené	rodinné	základní	snížené
I. návštěvní okruh – zámecké interiéry	**100,-**	**80,-**	**250,-**	**150,-**	**120,-**
II. návštěvní okruh – zámecké zbrojnice	**90,-**	**60,-**	**220,-**	**140,-**	**110,-**
I+ návštěvní okruh – zámecké interiéry + hodovní sál a Lokšanská knihovna	**130,-**	**100,-**	**330,-**	**180,-**	**150,-**
I. + II. návštěvní okruh	**170,-**	**110,-**	**420,-**	**260,-**	**180,-**
Kaple P. Marie	**30,-**	**20,-**	**-**	**50,-**	**30,-**

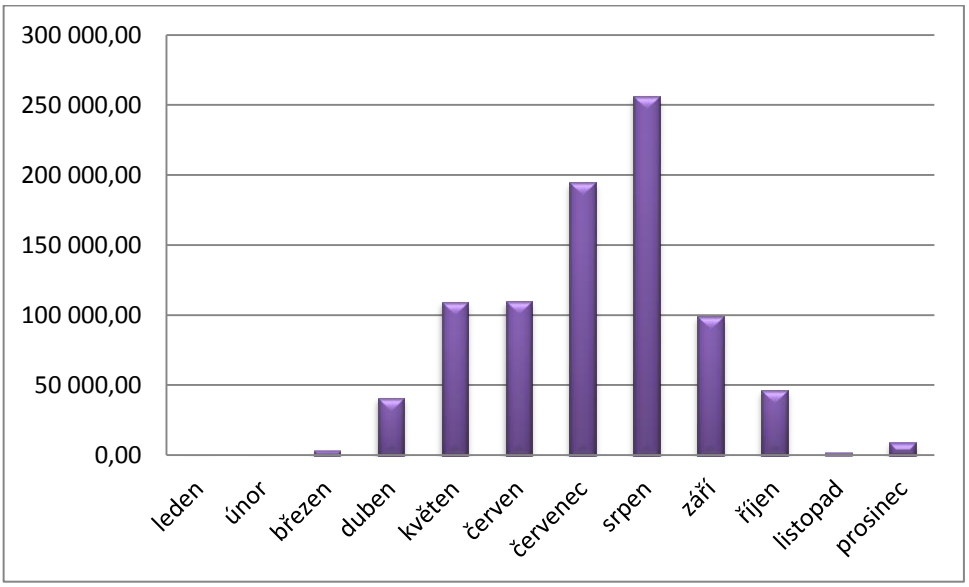
Zdroj: Cenový výměr vstupného [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://www.zamek-breznice.cz/vstupne/

[53] Cenový výměr vstupného. Zamek-Breznice.cz [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://www.zamek-breznice.cz/vstupne/

Je dlouhodobým faktem, že nejvyšší vstupné je vybráno během letních prázdnin, tedy v červenci a srpnu. Celkové vstupné vybrané za celý rok 2013 na SZ Březnice činilo 870 983 Kč. V červenci 2013 bylo na vstupném vybráno 194 698 Kč a za srpen 256 425 Kč, to v úhrnu dělá 451 123 Kč, tedy více než polovinu celoročních tržeb za vstupné. Již od roku 2006 byly vždy tržby ze vstupného za prázdninový měsíc vyšší než 200 000 Kč, avšak v červenci 2013 tomu tak nebylo, zřejmě z důvodu povodní, které republiku zasáhly v červnu 2013.

Sezona trvá od dubna do konce října. Následující graf ukazuje, že duben je měsícem rozjezdovým a říjen měsícem dojezdovým. Měsíce kolem letních prázdnin, tedy květen, červen a září jsou z hlediska vybraného vstupného srovnatelné. Prosinec, zřejmě z důvodu adventu, a březen, zřejmě kvůli dobrému počasí či nedočkavosti návštěvníků, vykazují zájem o prohlídky mimo otevírací dobu.

Graf 4: Vybrané vstupné na SZ Březnici v jednotlivých měsících roku 2013

Zdroj: Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

3.3.4 Služby

Zámek Březnice nabízí své prostory pro pronájem pro komerční účely, ale samozřejmě také pro svatby. Další možností, kterou lze využít při svatebních obřadech, avšak to může být i při jiné příležitosti, je jízda kočárem.

Co se týče stravovacích zařízení, přímo v areálu zámku se nachází kavárna, kterou neprovozuje zámek. Tedy zámku z této činnosti plynou pouze příjmy z pronájmu. V těsné blízkosti zámku se nachází restaurace.

Samozřejmostí je doplňkový prodej suvenýrů, které lze zakoupit přímo na pokladně zámku.

Svatby

Na státním zámku Březnice lze uspořádat svatební obřad jak občanský, tak církevní. Obřady se konají v průběhu návštěvní sezony. Občanský obřad může proběhnout buď v hudebním sále, který se nachází ve druhém patře zámku nebo v parkánové zahradě. Cena za pronájem sálu je 5 500 Kč a za pronájem zahrady 6 500 Kč.

Církevní obřad se koná v zámecké kapli, cena za pronájem je totožná s cenou pronájmu zahrady, tedy 6 500 Kč.[54]

Obvykle se na Březnici koná 20 – 25 svateb, přesněji řečeno občanských svatebních obřadů, v 60 % se jedná o venkovní obřady. Církevní obřad se koná maximálně jeden ročně.[55]

Pronájem prostor

Pronájem prostor pro komerční účely je možný taktéž pouze během návštěvní sezony. Z interiérů si lze pronajmout výstavní sál či hudební sál, oba prostory mají rozlohu 80 m^2. Prostory jsou vhodné pro různé diskuse, přednášky nebo např. koncerty, avšak nejsou vhodné pro akce spojené s konzumací jídla. Cena za pronájem jedné místnosti činí 5 000 Kč/hod. V ceně je i spotřeba energií či úklid po akci.

V exteriérech si lze pronajmout část parkánové zahrady za 6 000 Kč/hod či část zámeckého parku za 3 000 – 4 000Kč/hod. [56]

[54] Svatební obřady. Zamek-Breznice.cz [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://www.zamek-breznice.cz/svatby/

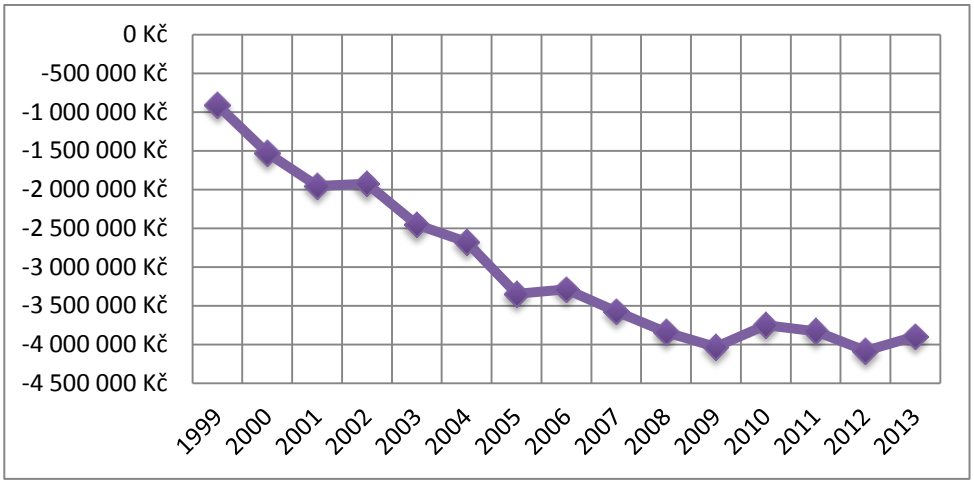
[55] Řízený rozhovor s panem Ing. Robertem Bartákem – kastelánem SZ Březnice. Březnice 20. 8. 2014

[56] Pronájem prostor. Zamek-Breznice.cz [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://www.zamek-breznice.cz/pronajem-prostor/

3.3.5 Hospodaření

Státní zámek Březnice hospodaří každoročně se ztrátou. Během deseti let, tedy od roku 1999 do roku 2009 se ztráta jednoho milionu korun zvýšila na čtyři miliony korun. Od roku 2009 se vývoj ustálil a ztrátu se vždy daří držet okolo čtyř milionů korun.

Graf 5: Hospodářský výsledek SZ Březnice

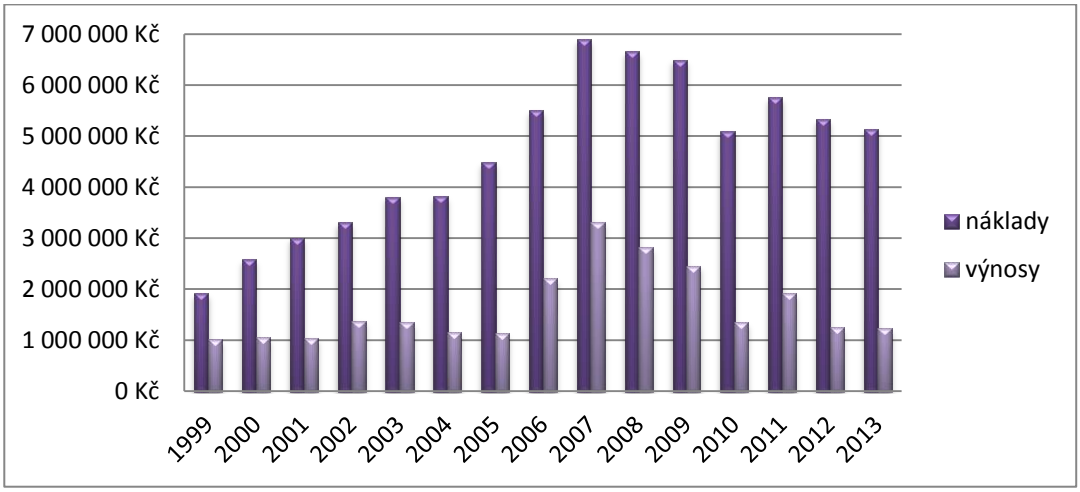

Zdroj: Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

Příčinou prohlubující se ztráty mezi lety 1999 až 2007 byly neustále rostoucí náklady, které se z dvou milionů zvýšily na sedm milionů korun ročně. Od roku 2007 náklady klesly o dva miliony, v dnešní době se tedy pohybují okolo pěti milionů korun.

Výnosy se standardně drží okolo jednoho milionu korun. Výjimku tvoří období mezi lety 2006 až 2009 a také rok 2011, kdy se výnosy pohybovaly okolo dvou milionů korun. Rok 2007 dokonce přinesl výnosy přes tři miliony korun, avšak tento rok byly i nejvyšší náklady.

Graf 6: Hospodaření SZ Březnice

Zdroj: Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

Razantní prohloubení ztráty, které je nejvýznamnější mezi lety 1999 až 2005, bylo způsobeno enormním nárůstem nákladů a stagnací výnosů. Rok 2007 byl zlomovým rokem, kdy náklady i výnosy dosáhly svého maxima. Od tohoto roku oba tyto ukazatele klesají. Nicméně rozdíl mezi nimi je stále velice výrazný.

Hospodaření objektu je členěno na hlavní činnost a jinou činnost, výše uvedené grafy jsou výstupem dat z hlavní činnosti. Hlavní činnost totiž tvoří hlavní složku hospodaření objektu. Náklady a výnosy z hlavní činnosti dosahují hodnot v řádu milionů, avšak náklady a výnosy z jiné činnosti dosahují hodnot v řádu statisíců.

Pro konkrétní představu – náklady na jinou činnost v roce 2013 dosáhly 202 948,74 Kč a výnosy z jiné činnosti v roce 2013 činily 194 656,08 Kč. Hospodářský výsledek jiné činnosti tedy činil ztrátu ve výši 8 292,66 Kč.

Hlavní i jiná činnost jsou tedy v konkrétních podmínkách Státního zámku Březnice ztrátové, avšak rozdíl mezi náklady a výnosy z jiné činnosti není tak výrazný jako v případě činnosti hlavní.

Náklady

Konkrétnější pohled na strukturu nákladů ze stěžejní hlavní činnosti uvádí následující tabulka. Ještě podrobnější rozpis je k nahlédnutí v příloze č. 6.

Tabulka 11: Náklady z hlavní činnosti SZ Březnice (2013)

Náklady	
Název účtu	***Kč***
Spotřeba materiálu	360 096,43
Spotřeba energie	429 100,20
Opravy a údržba	712 926,54
Cestovné	21 427,00
Náklady na reprezentaci	7 295,00
Ostatní služby	872 749,46
Mzdové náklady	1 537 935,00
Zákonné sociální pojištění	515 475,72
Zákonné sociální náklady	66 627,10
Jiné daně a poplatky	8 186,87
Ostatní náklady z činnosti	131,21
Odpisy dlouhodobého majetku	435 472,00
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	153 893,28
	5 121 315,81

Zdroj: Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

Náklady zámku Březnice jsou vykázány na 13 nákladových účtech. Největší položkou jsou mzdové náklady, které tvoří 30 % z celkových nákladů. Druhou nejvýraznější položkou jsou ostatní služby, což zahrnuje především ostrahu objektu, která tvoří přes 50 % těchto nákladů, ale i náklady na kulturní akce či náklady na inzerci, reklamu a propagaci. Pod položkou ostatní služby se skrývají také náklady na internet či telefony, bankovní poplatky, stočné, správu sítě, školení, úklidové služby či odvoz odpadu.

Dalším významným účtem je účet opravy a údržba, jak ve smyslu opravy a údržba památky a parku, tak ve smyslu opravy a údržba kancelářské techniky či zabezpečovacího zařízení. V letech 2007 a 2008 dosahoval účet oprava a údržba hodnot kolem 2,5 milionu Kč, a to z důvodu rozsáhlejších oprav vnější strany hradeb a bašt. Avšak na tuto činnost Březnice získala účelové dotace, které pokryly navýšení nákladů.

Vytápění zámku elektrickou energií vyšlo v roce 2013 na 400 tisíc Kč.

Výnosy

Členění výnosů není tak složité jako členění nákladů. Všechny výnosy jsou zahrnuty na pěti účtech.

Nejvýznamnější položkou jsou výnosy z prodeje služeb, což znamená především prodej vstupenek, ale i tržby za kulturně výchovnou činnost. Výnosy z pronájmu tvoří především krátkodobé pronájmy pro svatby či komerční účely – v roce 2013 přes 100 tisíc Kč. Položkou, která tvoří ostatní výnosy z činností, je pojistné plnění od pojišťovny.

Tabulka 12: Výnosy z hlavní činnosti SZ Březnice (2013)

Výnosy	
Název účtu	***Kč***
Výnosy z prodeje služeb	1 002 076,42
Výnosy z pronájmu	153 326,80
Ostatní výnosy z činností	45 504,00
Úroky	7,30
Výnosy ústředních rozpočtů z transferů	25 441,00
	1 226 355,52

Zdroj: Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

3.4. Státní zámek Konopiště

Zámek Konopiště je dnes již součástí okresního města Benešov u Prahy, které má přes 16,5 tisíce obyvatel. [57] Leží tedy ve Středočeském kraji, a to blíže k Praze než Březnice. Stejně jako Březnice je ve správě NPÚ – Územní památkové správy v Praze. Objekt je národní kulturní památkou. Zámek je situován na okraji města, dříve byl součástí vesnice Konopiště, která byla připojena k Benešovu. Zámecký park má rozlohu 225 ha.[58]

Obrázek 5: Zámek Konopiště[59]

[57] Benešov. Risy.cz [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=529303

[58] Konopiště - zámecký park a Růžová zahrada. Rozhlas.cz [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/priroda/parkyzahrady/_zprava/konopiste-zamecky-park-a-ruzova-zahrada--559262

[59] Zámek Konopiště. Prague-guide-tour.cz [online]. [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: http://www.prague-guide-tour.cz/media/k2/galleries/18/kon2.jpg

3.4.1 Historie

Počátky dnešního zámku Konopiště, dřívějšího hradu, se datují ke konci 13. století. Jako každý jiný zámek, který vznikl přebudováním hradu, prošel mnoha přestavbami. Mezi majiteli figurují Benešovicové, Šternberkové, Michnové, Lobkovicové i Albrecht z Valdštejna. Avšak největší slávu získalo Konopiště díky Habsburkům.

Roku 1887 přechází Konopiště z rukou Františka Lobkovice na Františka Ferdinanda d'Este, synovce císaře Františka Josefa I. Rok 1889 přináší sebevraždu korunního prince Rudolfa, syna císaře, a roku 1896 zemřel Karel Ludvík – bratr císaře a otec Františka Ferdinanda d'Este, čímž se právě on stává následníkem trůnu.

Získal zámek v zanedbaném stavu a díky jeho snaze vybudovat reprezentativní rodinné sídlo známe Konopiště v jeho dnešní podobě. Po vymření modenské větve Habsburků získal František Ferdinand obrovské dědictví, právě díky takto získaným prostředkům si mohl dovolit koupit zámek Konopiště, a zděděné italské sbírky byly umístěny na Konopiště. Lovecké sbírky získalo Konopiště díky arcivévodově vášni až posedlosti lovem.

I když si arcivévoda liboval v neúměrném lovu zvířat a se svým okolím nejednal vlídně, (vše podřizoval svým zájmům) projevil lidskost, když se chtěl oženit z lásky. Ačkoli hraběnka Chotková nebyla ideální volbou pro následníka trůnu, nakonec císař se sňatkem souhlasil, i když za poměrně přísných podmínek (žádná následnická práva pro jeho děti).

Františka Ferdinanda postihla tuberkulóza, což způsobilo radost na maďarské straně, avšak arcivévoda nemoci nepodlehl. Během uzdravování podnikal zdravotní cesty, během nichž se věnoval lovu a nakupoval starožitnosti či další umělecké předměty, čímž byly konopišťské sbírky značně obohaceny.

Zámek Konopiště je již od konce první světové války ve vlastnictví státu.[60]

3.4.2 Provoz

Návštěvní sezona

Zámek je přístupný veřejnosti od začátku dubna až do konce listopadu, a to každý den mimo pondělí. Výjimky v otevírací době jsou vždy uveřejněny na webových stránkách, již v tuto chvíli zde jsou sepsány dny na sezonu 2015, které tvoří tuto výjimku v otevírací době.

I zde je možnost se na prohlídce domluvit se správou zámku, avšak tato objednaná skupina musí čítat alespoň pět osob.

[60] GALANDAUER, Jan. Konopiště. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1988. ISBN 80-7057-001-6

Základní otevírací doba pro prohlídky zámku trvá od 10 do 16 hod. Polední pauza trvá od 12 do 13 hod. V době letních prázdnin je otevírací doba prodloužena o hodinu, tedy do 17,00, v říjnu je naopak o hodinu zkrácena, tedy do 15,00. Listopad je poměrně výjimečným měsícem, většina objektů již mívá v tuto dobu zavřeno. Avšak Konopiště lze navštívit i v listopadu, a to o víkendu či státním svátku od 10 do 15 hod (všední dny jsou k dispozici pro objednané skupiny).

Zámecký park není ohrazen, proto je stále přístupný.[61]

Zaměstnanci

Na SZ Konopiště v současné době pracuje 21 stálých zaměstnanců. Kastelánkou je od srpna 2014 Mgr. Jana Sedláčková, která ve funkci vystřídala Ing. Marii Krejčovou. Správkyní depozitáře je Dana Jandová.

Mezi další nejdůležitější pozice patří referentka majetkové správy – zástupce kastelána, a vztahy s veřejností zde zajišťují dva zaměstnanci.

Zbytek pracovního týmu na Konopišti tvoří 4 techničtí pracovníci, 3 uklízečky, velkou základnu tvoří oddělení zahrad na SZ Konopišti, kde působí 8 zaměstnanců. Pouze jedna průvodně je zde na pracovní úvazek.[62]

Během sezony je však potřeba navýšit personál na zámku, a to především v podobě brigádníků, kterých bývá každou sezony okolo 60.

3.4.3 Prohlídky

Návštěvní okruhy

Na zámku Konopiště jsou okruhy členěny do dvou skupin – prohlídkové okruhy a doplňkové okruhy. Mezi prohlídkové okruhy se řadí tyto tři: Salony jižního křídla zámku, Salony severního křídla zámku a Soukromé pokoje rodiny Františka Ferdinanda d'Este. Tyto základní okruhy jsou obohaceny čtyřmi doplňkovými okruhy – Muzeum sv. Jiří, Střelnice, Výstava – Spojeni v životě i smrti a Skleníky v Růžové zahradě.

První dva základní okruhy trvají zhruba jednu hodinu a v jedné skupině může být max. 25 návštěvníků. První okruh – Salony jižního křídla zámku – seznamuje i hostinskými či

[61] Ceník vstupného. Zamek-Konopiste.cz [online]. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: http://www.zamek-konopiste.cz/cenik-vstupneho/

[62] Správa SZ Konopiště. Monumnet.npu.cz [online]. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: http://monumnet.npu.cz/organizace/pracovnici.php?IdUtvar=248

reprezentačními pokoji, ale i s loveckými trofejemi. Druhý okruh, který prochází severním křídlem zámku, ve kterém se nacházejí nejstarší místnosti a prostory zámku, ukáže návštěvníkům tzv. kronprinc - apartmá, výtah, kapli, knihovnu, kuřácký salon, ale hlavně zbrojnici, kde jsou ukryty ty největší skvosty ve střední Evropě.

Třetí základní okruh má poněkud komornější charakter, může se ho zúčastnit max. 8 návštěvníků v jedné skupině. Ve třetím patře byly dle dobové dokumentace opětovně zařízeny soukromé pokoje rodiny Františka Ferdinanda.[63]

Muzeum sv. Jiří, které je umístěno v bývalé oranžerii, je jedním z doplňkových okruhů. Tato sbírka byla od základů vybudována Františkem Ferdinandem. Dále lze navštívit střelnici, kde je dochován unikátní mechanismus pohyblivých terčů, které sloužily k panské zábavě. V Růžové zahradě lze vstoupit do skleníků, kde se pěstují teplomilné rostliny. I tyto skleníky zde byly vybudovány právě za Františka Ferdinanda d'Este.[64]

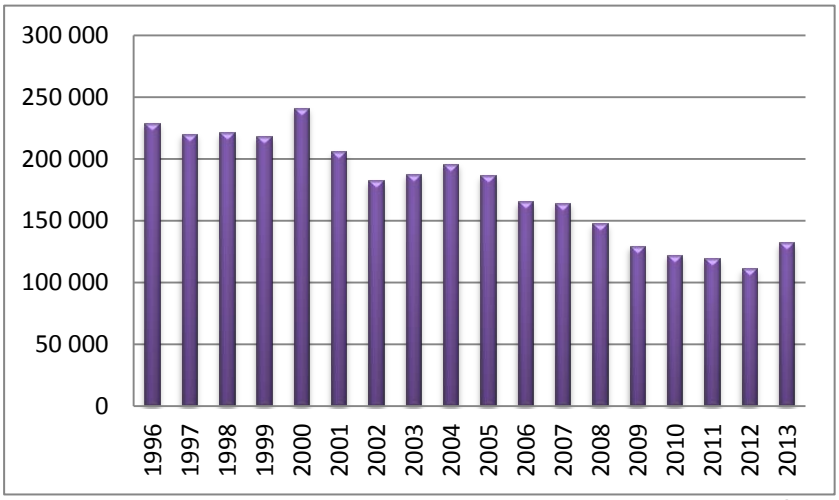
Nesmíme zapomenout, že jedním z velkých lákadel SZ Konopiště je medvědí výběh, ve kterém momentálně přebývá medvěd Jiří.

Na sezonu 2015 je připraven nový nadstandardní prohlídkový okruh – Lovecká trasa, pro max. 15 lidí, který bude návštěvníky seznamovat především s loveckými trofejemi a zbraněmi.

Návštěvnost

V žebříčku 102 památkových objektů, který byl uveřejněn ve výroční zprávě za rok 2013, figuruje SZ Konopiště na 5. místě. Řadí se tedy k těm nejvíce navštěvovaným objektům v ČR.[65]

Graf 7: Návštěvnost Konopiště

Zdroj: Výroční zprávy NPÚ

[63] Prohlídkové okruhy. Zamek-Konopiste.cz [online]. [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: http://www.zamek-konopiste.cz/prohlidkove-okruhy/

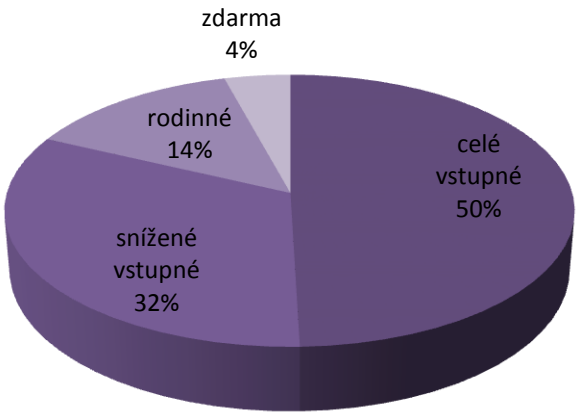
[64] Doplňkové okruhy. Zamek-Konopiste.cz [online]. [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: http://www.zamek-konopiste.cz/doplnkove-okruhy/

[65] Výroční zpráva za rok 2013. Npu.cz [online]. [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: http://www.npu.cz/download/1404145875/vz2013-komplet-3.pdf, str. 10

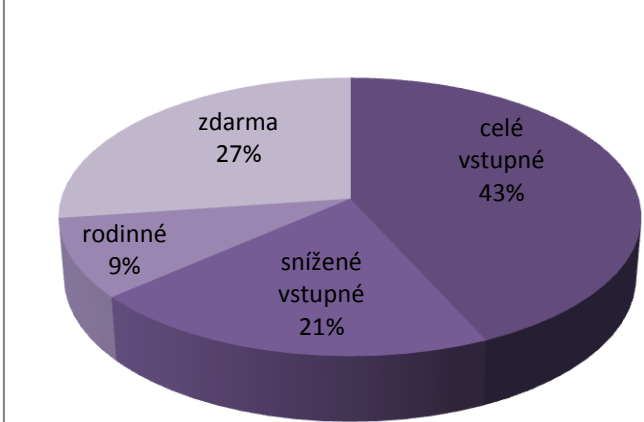
Ačkoli stále Konopiště patří k našim nejvíce navštěvovaným zámkům, je současný vývoj návštěvnosti klesající.

Zatímco na konci 20. století dosahovala čísla návštěvnosti až ke 250 tisícům návštěvníků, dnes dosahují k 150 tisícům.

Graf 8: Struktura návštěvníků dle cenových kategorií za rok 2012

Graf 9: Struktura návštěvníků dle cenových kategorií za rok 2013

Zdroj: Roční výkaz o památkových objektech s kulturním využitím za rok 2012, 2013

Diagramy výše ukazují složení návštěvníků Konopiště v roce 2012 a 2013. Enormní nárůst návštěvníků Konopiště, kteří za vstup neplatí, měl za následek pokles podílu ostatních návštěvníků.

Vstupné

Základní cenový výměr vstupného je uveden v Tabulce 13. Případný rezervační poplatek činí 20 Kč na osobu.

S průvodcem jsou dostupné základní prohlídkové okruhy. Vstupné na prohlídkové okruhy je stejné s výjimkou třetího prohlídkového okruhu, který má komornější charakter, tedy tržby z jedné skupiny nejsou tak velké jako z ostatních okruhů, proto je cena navýšena.

Výklad během prohlídkových okruhů může být, kromě jazyka českého, také ve variantě anglické, německé, ruské či francouzské. Nicméně je zde i možnost zapůjčení audioguidů za poplatek (50 Kč/kus), a to v jazyce anglickém, německém, francouzském, ruském, španělském, italském, polském, či v maďarském jazyce.

Tabulka 13: Cenový výměr vstupného na SZ Konopiště pro rok 2015

	vstupné		cizojazyčný výklad	
	základní	**snížené**	**základní**	**snížené**
1. okruh	150 Kč	100 Kč	220 Kč	140 Kč
2. okruh	150 Kč	100 Kč	220 Kč	140 Kč
3. okruh	220 Kč	150 Kč	320 Kč	220 Kč
4. okruh	150 Kč	100 Kč	220 Kč	140 Kč
střelnice	30 Kč	15 Kč		
skleníky	35 Kč	20 Kč		
muzeum	30 Kč	15 Kč		
výstava	35 Kč	20 Kč		

Zdroj: Vstupné pro rok 2015 [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: http://www.zamek-konopiste.cz/cenik-vstupneho/

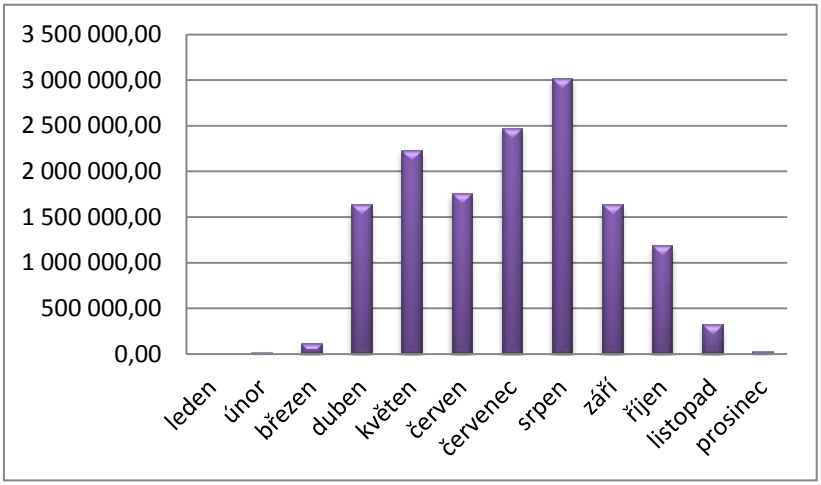
Po předložení vstupenky ze základních prohlídkových okruhů je vstupné do doplňkových expozic, konkrétně do Muzea sv. Jiří a Střelnice, zdarma. Skleníky v Růžové zahradě lze navštívit za základní cenu 20 Kč, pokud je předložena vstupenka z 3. prohlídkového okruhu.[66]

Celkové vstupné vybrané za celý rok 2013 na SZ Konopiště činilo 14 427 399 Kč. V červenci 2013 bylo na vstupném vybráno 2 472 727 Kč a za srpen 3 021 184 Kč, celkově za letní prázdniny tedy 5 493 911 Kč, což činí zhruba 38 % celkového vybraného vstupného.

Vybrané vstupné za měsíce duben-říjen vždy překročí jeden milion za měsíc. Rekordní byl rok 2007, kdy bylo celkově na vstupném vybráno 19,6 milionů Kč. Zdaleka nejpřínosnějším měsícem byl však srpen 2006, kdy bylo za tento jeden měsíc vybráno 4,5 milionů korun.

Již několikaletým trendem je, že vybrané vstupné za měsíc květen převyšuje červnové vstupné. Červenec a srpen jednoznačně přinášejí nejvíc, s tím, že dlouhodobě převažuje měsíc srpen, kdy se vybere na vstupném zdaleka nejvíce.

Graf 10: Vybrané vstupné na SZ Konopišti v jednotlivých měsících

Zdroj: Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

[66] Vstupné pro rok 2015. Zamek-Konopiste.cz [online]. [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: http://www.zamek-konopiste.cz/cenik-vstupneho/

3.4.4 Služby

Zámek Konopiště nabízí k dispozici své prostory pro pronájem pro konání svatebních obřadů, ale i jiných akcí s komerčními účely.

V areálu zámku jsou tři prodejny. První se nachází u vstupní brány – jedná se o prodejnu se suvenýry a směnárnu, nad ní je umístěna prodejna s produkty z technického konopí. Na nádvoří vedle pokladen je prodejna publikací, kde lze zakoupit pohlednice, brožury, ale i turistické známky či DVD atp.

I nabídka stravovacích zařízení na SZ Konopišti je poměrně pestrá, nalezneme zde hned čtyři stravovací zařízení. Mezi nádvořími je Zámecká restaurace, zřízena tematicky v prostorách bývalých kuchyní arcivévody. Na nádvoří se dále nachází kavárna d'Este a bistro. V Růžové zahradě je možno navštívit Růžovou kavárnu.[67]

Svatby

Svatební obřad na SZ Konopiště se koná na základě uhrazení poplatku a uzavření smlouvy o pronájmu. Obřady se konají za běžného návštěvnického provozu, a to v sobotu či v neděli. Lze si však připlatit fotografování v interiérech zámku za 2 420 Kč za 30 min.

Na webových stránkách zámku jsou vypsané termíny na rok 2015. Páteční termíny jsou jen čtyři – vždy jeden pátek v měsíci od června do září. Sobotní termíny jsou stanoveny během celého roku – obvykle 2-3 termíny v měsíci.

Svatba může probíhat v interiéru – svatební salonek či zámecká kaple, nebo v exteriéru – východní terasa zámku či Růžová zahrada. Svatební salonek je vhodný pro max. 50 osob, pronájem na 45 min. činí 6 100 Kč. Zámecká kaple pojme až 70 svatebčanů a pronájem na 60 min. stojí 10 100 Kč. Venkovní obřady jsou za cenu 6 100 Kč (v případě východní terasy) nebo 8 500 Kč (v případě Růžové zahrady).[68]

Pronájem prostor

Samozřejmě i Konopiště nabízí možnost pronájmu prostor pro komerční či soukromé akce. Pronajmout lze interiéry i exteriéry. Tyto krátkodobé pronájmy tvoří třetinu výnosů z pronájmu, tj. 513 766,39 Kč v roce 2013.

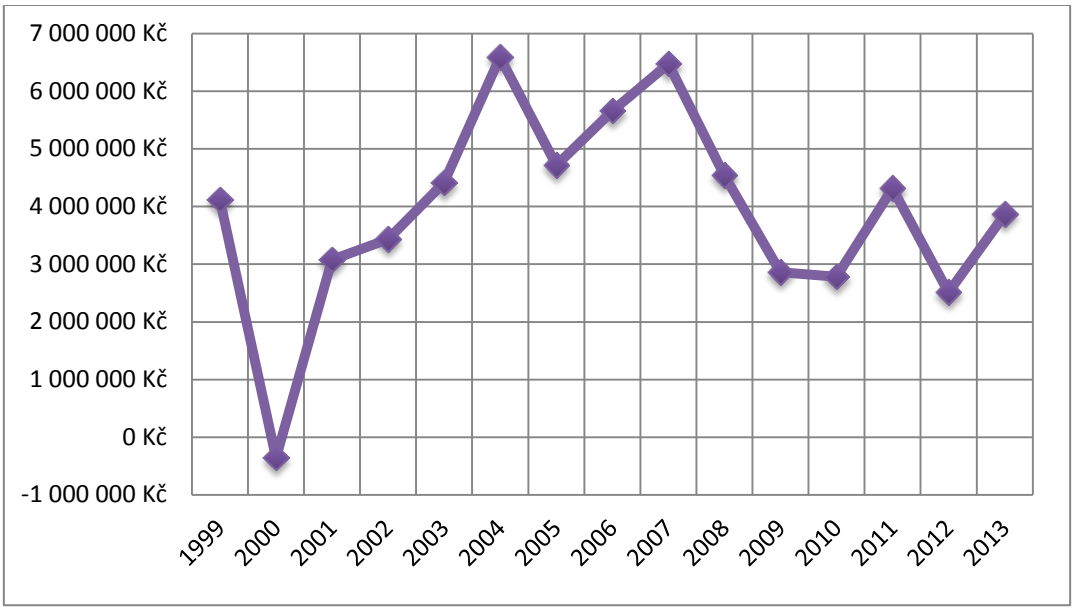
[67] Služby. Zamek-Konopiste.cz [online]. [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: http://www.zamek-konopiste.cz/sluzby/
[68] Svatby na zámku Konopišti. Zamek-Konopiste.cz [online]. [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: http://www.zamek-konopiste.cz/svatebni-obrady/

3.4.5 Hospodaření

Státní zámek Konopiště je jeden z mála zámků ve správě NPÚ, který hospodaří se ziskem. Posledních pět let se zisk zámku Konopiště drží v rozmezí 2,5 až 4,5 milionů korun.

Konopiště zaznamenalo v roce 2000 ztrátu ve výši 357 886,19 Kč, pravděpodobně z důvodu oprav, které v roce 2000 činily přes 12 milionů korun.

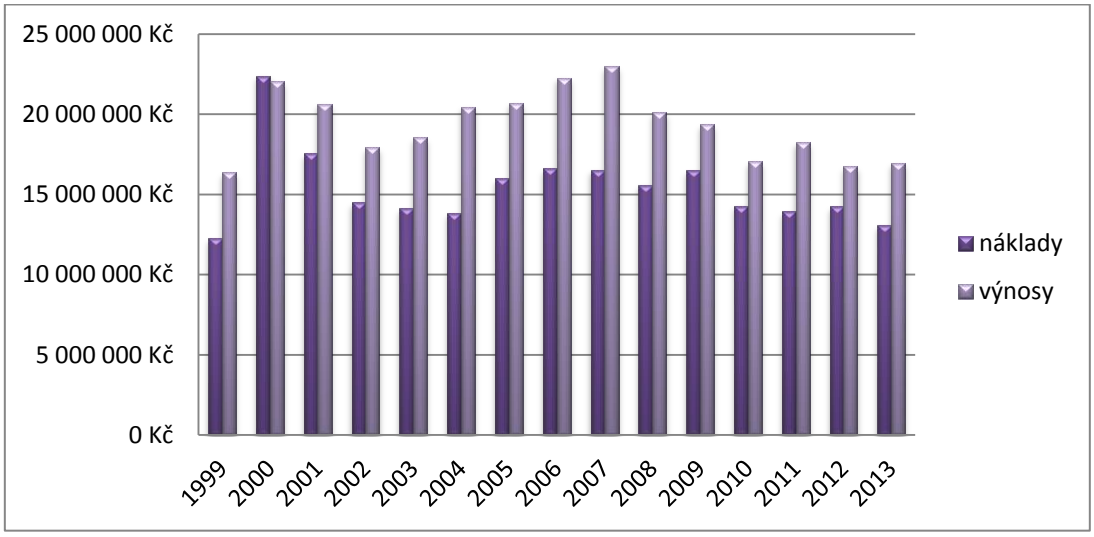
Graf 11: Hospodářský výsledek SZ Konopiště

Zdroj: Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

Roční náklady se pohybují okolo 15 milionů korun. Výnosy dlouhodobě převyšují náklady, posledních pět let se výnosy pohybují mezi 15 a 20 miliony korun.

Graf 12: Hospodaření SZ Konopiště

Zdroj: Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

Hospodaření objektu je rozděleno na hlavní činnost a jinou činnost, výše uvedené grafy jsou výstupem dat z hlavní činnosti. Hlavní činnost totiž tvoří hlavní část hospodaření zámku. Náklady a výnosy z hlavní činnosti dosahují hodnot v rozmezí 13 až 20 milionů korun, oproti tomu náklady a výnosy z jiné činnosti dosahují hodnot do jednoho milionu.

Konkrétně náklady na jinou činnost v roce 2013 dosáhly 678 297,61 Kč a výnosy z jiné činnosti v roce 2013 činily 633 580,24Kč. Hospodářský výsledek jiné činnosti tedy činil ztrátu ve výši 44 717,37 Kč.

Jiná činnost je tedy v konkrétních podmínkách SZ Konopiště ztrátová, avšak rozdíl mezi náklady a výnosy z jiné činnosti není nijak výrazný.

Náklady

Struktura nákladů SZ Konopiště v roce 2013 je uvedena v následující tabulce. Podrobnější rozpis nákladů z hlavní činnosti je k dispozici v příloze č. 8.

Tabulka 14: Náklady z hlavní činnosti SZ Konopiště

Náklady	
Název účtu	***Kč***
Spotřeba materiálu	748 539,73
Spotřeba energie	2 154 885,14
Opravy a údržba	730 916,09
Cestovné	3 374,00
Náklady na reprezentaci	18 812,00
Ostatní služby	2 282 914,40
Mzdové náklady	5 265 483,00
Zákonné sociální pojištění	1 737 809,30
Zákonné sociální náklady	238 404,19
Jiné daně a poplatky	2 250,00
Ostatní náklady z činnosti	4 671,22
Odpisy dlouhodobého majetku	375 292,00
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	67 991,75
	13 631 342,82

Zdroj: Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

Ze 13 nákladových účtu je standardně nejvýraznější účet – mzdové náklady, Konopiště má třikrát více zaměstnanců než Březnice, mzdové náklady činí 38,6 % z celkových nákladů.

Široce pojatý účet ostatní služby je druhým nejobsáhlejším účtem. Celkově tvoří 16,75 % z celkových nákladů. Hlavní složkou těchto nákladů je ostraha objektu, která pojme 61,3 % z celkově vynaložených nákladů na ostatní služby. Náklady na kulturní akce činí 205 tisíc Kč a náklady na inzerci, reklamu a propagaci zhruba 23 tisíc Kč.

Třetím účtem, který pojme taktéž velkou část nákladů, je spotřeba energie, z čehož spotřeba elektřiny tvoří 58 % a zbytek, tedy 42 %, činí spotřeba plynu.

Výnosy

S výnosy z hlavní činnosti zámku Konopiště za rok 2013 seznamuje tabulka níže. Výnosy jsou opět rozčleněny do pěti účtů.

Jednoznačně nejvýraznější část výnosů plyne z prodeje služeb, které zámek nabízí. Tyto výnosy tvoří 87,5 % z celkových výnosů zámku. Zhruba 94 % výnosů z prodeje služeb tvoří tržby z prodeje vstupenek, a více než 4 % jsou tvořeny tržbami za rezervační služby. Mezi výnosy z prodeje služeb patří i položka tržby z filmování, které v roce 2013 činily 101 000 Kč.

Hlavní složkou výnosů z pronájmu je pronájem nebytových prostor, za rok 2013 činil 867 091 Kč (54,5 %), v těchto nebytových prostorách podnikají především stravovací zařízení. Krátkodobé pronájmy tvoří přes 32 % výnosů z pronájmu, tedy 513 766,39 Kč.

Tabulka 15: Výnosy z hlavní činnosti SZ Konopiště

Výnosy	
Název účtu	***Kč***
Výnosy z prodeje služeb	15 314 597,44
Výnosy z pronájmu	1 590 271,77
Ostatní výnosy z činností	54 919,24
Úroky	4,66
Výnosy ústředních rozpočtů z transferů	538 465,00
	17 498 258,11

Zdroj: Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

3.5 Porovnání

Pro účely práce byly záměrně vybrány právě SZ Březnice a SZ Konopiště. Oba zámky leží ve Středočeském kraji a oba jsou ve správě Územní památkové správy v Praze, což usnadnilo sběr dat a dalších materiálů.

Zámek Konopiště byl vybrán jakožto zámek s výhodnou pozicí v blízkosti Prahy – ohniska cestovního ruchu. Dále z důvodu vysoké popularity a ziskovosti zámku. Zámek Březnice byl vybrán z důvodu malé známosti mezi lidmi, ztrátovosti objektu a odlehlejší poloze vzhledem k Praze.

Šlechta dříve měla financování zámku snazší díky existenci roboty, velkému majetku, vlastnímu podnikání a často i vysokým daním. Hrad i zámek byly součástí velkostatku. Dnes je provozování zámku málokdy ziskovou činností. Pokud jsou dnešními majiteli podnikatelské subjekty, musí financovat provoz zámku z jiných aktivit.

Financování objektů v rámci NPÚ funguje na principu solidárnosti. Většina objektů ve správě NPÚ hospodaří se ztrátou. Je jen několik ziskových objektů. Ve Středočeském kraji se jedná např. o Karlštejn či Konopiště, které však svůj zisk nemohou využít pro své potřeby, jelikož je přerozdělen mezi ostatní objekty.

Oba dva zámky mají z historického hlediska co nabídnout. Počátky zámků se datují do 13. století, avšak Konopiště může být pro jistou skupinu návštěvníků atraktivnější díky Habsburkům – slavnému evropskému rodu.

Zámky mají i velice podobnou provozní dobu – Březnice: duben – říjen, každý den mimo pondělí od 9 do 16 hodin, v letní sezoně do 17 hod; Konopiště je k tomu v provozu i o listopadových víkendech, avšak prohlídky na Konopišti vždy začínají až v 10 hod. Oba zámky mají 3 prohlídkové okruhy (pro sezonu 2015 má Konopiště nový čtvrtý okruh) a dále nabízejí doplňkové prohlídky výstav atp. Významným rozdílem v nabídce těchto doplňkových okruhů mohou být konopišťské skleníky.

Tabulka 16: Srovnání údajů SZ Březnice a SZ Konopiště

2013	SZ Březnice	SZ Konopiště
počátky	13. století	
provoz	duben - říjen	
otevírací doba	9 - 16 hod	10 - 16 hod
prohlídkové okruhy	3	
rozloha parku	20 ha	225 ha
počet zaměstnanců	6	21
počet brigádníků	20	60
počet návštěvníků	14 450	134 322
pořadí v návštěvnosti NPÚ	79.	5.
vstupné	90 - 130 Kč	150 - 220 Kč
rezervační poplatek	10 Kč	20 Kč
cizojazyčný výklad	+ 50 Kč	+ 70 Kč
počet obyvatel města	3,5 tis.	16,5 tis.
výsledek hospodaření	- 4 mil. Kč	+ 4 mil. Kč

Zámek Konopiště má oproti Březnici rozsáhlejší park. Březnický

park má rozlohu 20 ha a má omezenou provozní dobu. Oproti tomu konopišťský park má rozlohu 225 ha a je neustále volně přístupný. Tento fakt se nutně musí promítnout do počtu zaměstnanců. Březnice má 6 stálých zaměstnanců a Konopiště 21, z nichž 8 zaměstnanců působí právě v oddělení zahrad.

Zámek Konopiště je 5. nejnavštěvovanějším objektem ve správě NPÚ, zámek Březnice se řadí na místo 79. Březnici v roce 2013 navštívilo 14 450 návštěvníků, což je 9,3 krát méně než počet návštěvníků zámku Konopiště, tj. 134 322. Frekvence prohlídek na Konopišti je tedy vyšší, což se opět promítne do zvýšených požadavků na personál.

Právě návštěvnost zámků je důležitým faktorem při tvorbě cenové politiky. Jelikož je poptávka po zámku Konopiště vyšší než po zámku Březnice, může si Konopiště dovolit vyšší ceny. Zámek Březnice, na rozdíl od SZ Konopiště, nabízí zvýhodněné rodinné vstupné.

U tržeb ze vstupného na zámku Březnice jsou citelně poznat měsíce letních prázdnin, kdy vybrané vstupné za červenec a srpen dosahují až dvojnásobku tržeb v ostatních měsících sezony – u Konopiště tento jev nenastává.

Svatební obřady na obou zámcích jsou poskytovány za srovnatelné ceny, s výjimkou církevních obřadů v kapli, které jsou na Konopišti o 4 tisíce dražší.

Velkou výhodou Konopiště je nejen výhodná poloha vůči Praze, ale i fakt, že dnes již je součástí okresního města se 16,5 tisíci obyvatel. Naopak Březnice leží až v nejodlehlejší části Středočeského kraje, tzn. daleko od Prahy. Dále má město Březnice pouze 3,5 tisíce obyvatel.

Zámek Březnice hospodaří se ztrátou 4 milionů korun. Náklady jsou 5 krát vyšší než výnosy. Zámek Konopiště má zisk 4 miliony korun, výnosy jsou oproti nákladům vyšší o jednu čtvrtinu.

Výnosy z prodeje služeb, tedy prodej vstupného, činí na Konopišti 87,5 % z celkových výnosů. Na Březnici se jedná o 81,7 % z celkových výnosů. Výnosy z pronájmu se na celkových výnosech podílejí na Konopišti 9 % a na Březnici 12,5 % Výsledek hospodaření z jiné činnosti je lehce ztrátový na obou objektech.

Ve struktuře nákladů obou objektů jsou nejvýraznější mzdové náklady (Březnice 30 %, Konopiště 38,6 %). Druhou nejvýraznější položkou jsou náklady na ostatní služby, což jsou náklady na ostrahu, kulturní akce, propagaci, telekomunikace, úklidové služby atp. (u obou zámků 17 %). Třetím nákladovým účtem v případě Březnice je účet Opravy a údržba (14 %), v případě Konopiště se jedná o účet Spotřeba energie (15,8 %).

Závěr

Hlavním cílem práce bylo seznámit se s faktory, které ovlivňují provoz zpřístupněného zámku. Do této problematiky bylo nahlédnuto z vybraných úhlů pohledu. Samozřejmě podrobnější zkoumání by odhalilo více informací, avšak bylo by rozsáhlejší.

Další cíl spočíval v poznání hospodaření NPÚ. Tento cíl byl naplněn okrajově, a to především z hlediska výsledků hospodaření jednotlivých organizačních jednotek a struktury zdrojů financování. Jiným cílem bylo i zachycení přitažlivosti jednotlivých zámků, tento cíl byl naplněn díky popisu historie objektu a analýze nabízených služeb – prohlídkových okruhů, ale i dalších doplňkových služeb.

Předpoklad, že provozní náklady jednotlivých objektů se příliš neliší, byl částečně vyvrácen. Náklady obou objektů v relativním, tedy procentuálním vyjádření, jsou velmi podobné. Samozřejmě záleží na sezoně. Pokud se chystá nějaká rozsáhlejší oprava, je logické, že účet Opravy a údržba značně vzroste na významu. Nejvýznamnějším nákladem jsou mzdové náklady, které tvoří 30-40 % celkových nákladů. V absolutní výši se však náklady liší. Pokud je Konopiště hojně navštěvovaným zámkem, musí mít vyšší frekvenci prohlídek. To vede k vyššímu počtu zaměstnanců. Dále tento fakt ovlivní právě nejvýznamnější účet Mzdové náklady, což značně ovlivní celkovou výši nákladů.

Závěrem práce může být, že základem úspěchu hospodaření objektů je jeho popularita. Právě oblíbenost zámku přivede obrovské množství návštěvníků, a díky vysoké poptávce může památkový objekt nastavit takovou cenovou politiku, které mu umožní pokrýt veškeré své náklady a být ziskovým objektem. Náklady na prohlídku ze strany zámku jsou téměř identické na různých objektech. Cena jedné vstupenky je tedy základním stavebním kamenem pro úspěšné hospodaření, avšak musí být zvolena citlivě vzhledem k poptávce.

Objekty nejsou však příliš motivovány k ziskovému hospodaření. Jelikož nejsou samostatným podnikem, nemohou se ziskem nakládat dle svého uvážení. Z jejich zisku je kryta ztráta jiných památkových objektů.

Vypracování práce si vyžádalo nejen osobní spolupráci s pracovníky v oboru, ale i práci s různými online zdroji – výroční zprávy Ministerstva kultury ČR, Národního památkového ústavu, statistická šetření Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu, informace o státním rozpočtu a jeho plnění. Velmi hodnotné bylo poznání struktury hospodaření, tedy nákladů a výnosů zámků, které poskytlo konkrétnější představu o dané problematice.

Zdroje

Knižní zdroje

- GALANDAUER, Jan. Konopiště. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1988. ISBN 80-7057-001-6
- HLOBIL, Ivo. Na základech konzervativní teorie české památkové péče. Praha: Národní památkový ústav, 2008. ISBN 978-80-87104-32-3
- INDROVÁ, Jarmila. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5
- KESNER, Ladislav. Marketing a management muzeí a památek. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1104-4
- KOPEČEK, Josef. Březnice. Praha: Středisko státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského kraje, 1986.
- Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví; Sv. 1; [Ed. Jana Poláková]. Praha: Národní památkový ústav - ústřední pracoviště, 2007. ISBN 978-80-87104-14-9
- MOCKOVČIAKOVÁ, Alena. Kultura v číslech. Praha: NIPOS, 2009. ISBN 978-80-7068-235-7
- Péče o architektonické dědictví: sborník prací: vybrané kapitoly k tématu; [Díl] 1; [aut. Vladimír Czumalo et al.]. Praha: Idea servis, 2008. ISBN 978-80-85970-59-3
- PEK, Tomáš. Financování provozu, údržba a obnova památek. Díl I, Prostředí a souvislosti. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1309-6.
- PEK, Tomáš. Stavební památky: specifikace přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-462-8
- TYWONIAK, J. Konopiště. Praha: Středisko státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského kraje, 1984.
- VLČEK, P. Encyklopedie českých zámků. Praha: Libri, 2000. ISBN 80-7277-004-7
- ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Elektronické zdroje

- HAVRÁNKOVÁ, B. Financování a účetnictví kulturních památek v konkrétních podmínkách Státního zámku Žleby [elektronický zdroj]. Bakalářská práce. 2011
- HAVRÁNKOVÁ, B. Účetní výkaznictví, pojištění a oceňování v oblasti památkové péče [elektronický zdroj]. Diplomová práce. 2013
- HOVADOVÁ, K. Problematika správy a hospodaření památkového objektu - státní zámek Konopiště [elektronický zdroj]. Diplomová práce. 2006
- Národní památkový ústav. *Npu.cz* [online]. Dostupné z: www.npu.cz
- Výroční zpráva NPÚ za rok 2013. *Npu.cz* [online]. Dostupné z: http://www.npu.cz/download/1404145875/vz2013-komplet-3.pdf
- Výroční zpráva Ministerstva kultury za rok 2013. *Mkcr.cz* [online]. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/ministerstvo/vyrocni-zpravy/mkcr_vz2013.pdf
- Základní statistické údaje o kultuře v České republice 2013. Nipos-mk.cz. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Statistika_2013_I.KULTURNI_DEDICTVI.pdf
- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. *Mkcr.cz* [online]. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/29--Uplne-zneni-s-judikaturou.doc
- Zámek Březnice. *Zamek-Breznice.cz* [online]. Dostupné z: www.zamek-breznice.cz
- Zámek Konopiště. *Zamek-Konopiste.cz* [online]. Dostupné z: www.zamek-konopiste.cz

Přednášky

- JAROLÍMKOVÁ, L.: Atraktivity a produkty cestovního ruchu ČR. (přednáška) Praha, VŠE, LS 2013/2014
- NETKOVÁ, J.: Cestovní ruch a kultura. (přednáška) Praha, VŠE, ZS 2013/2014

Osobní rozhovory

- Osobní rozhovor s paní Hanou Skálovou – náměstkyní ředitele Územní památkové správy v Praze. Praha 4. 8. 2014 (včetně poskytnutých materiálů)
- Osobní rozhovor s panem Ing. Robertem Bartákem – kastelánem SZ Březnice. Březnice 20. 8. 2014

Seznamy

Seznam obrázků

Obrázek 1: Město Březnice - znak ..... - 6 -
Obrázek 2: Město Benešov - znak ..... - 6 -
Obrázek 3: Rozdělení správy památkových objektů krajů mezi jednotlivé ÚPS ..... - 21 -
Obrázek 4: Zámek Březnice - průčelí ..... - 34 -
Obrázek 5: Zámek Konopiště ..... - 44 -

Seznam tabulek

Tabulka 1: Finance ze státního rozpočtu určené na činnost ministerstva kultury (plán.) .... - 22 -
Tabulka 2: Finance ze státního rozpočtu určené na činnost ministerstva kultury ..... - 23 -
Tabulka 3: Finance z územních rozpočtů určené na kulturu ..... - 23 -
Tabulka 4: Výdaje Ministerstva kultury dle jednotlivých ukazatelů ..... - 28 -
Tabulka 5: Specializované programy Ministerstva kultury ..... - 29 -
Tabulka 6: Hospodářský výsledek NPÚ za rok 2013 po zdanění ..... - 30 -
Tabulka 7: Zdroje financování NPÚ v roce 2013 ..... - 30 -
Tabulka 8: Památkové objekty ..... - 32 -
Tabulka 9: Hrady, zámky a ostatní památky Středočeského kraje ..... - 33 -
Tabulka 10: Cenový výměr vstupného na státním zámku Březnice pro rok 2014 ..... - 38 -
Tabulka 11: Náklady z hlavní činnosti SZ Březnice (2013) ..... - 42 -
Tabulka 12: Výnosy z hlavní činnosti SZ Březnice (2013) ..... - 43 -
Tabulka 13: Cenový výměr vstupného na SZ Konopiště pro rok 2015 ..... - 49 -
Tabulka 14: Náklady z hlavní činnosti SZ Konopiště (2013) ..... - 52 -
Tabulka 15: Výnosy z hlavní činnosti SZ Konopiště (2013) ..... - 53 -
Tabulka 16: Srovnání údajů SZ Březnice a SZ Konopiště ..... - 54 -

Seznam grafů

Graf 1: Návštěvnost Březnice ..... - 37 -
Graf 2: Struktura návštěvníků dle cenových kategorií za rok 2012 ..... - 37 -
Graf 3: Struktura návštěvníků dle cenových kategorií za rok 2013 ..... - 37 -
Graf 4: Vybrané vstupné na SZ Březnici v jednotlivých měsících roku 2013 ..... - 39 -
Graf 5: Hospodářský výsledek SZ Březnice ..... - 41 -
Graf 6: Hospodaření SZ Březnice ..... - 41 -
Graf 7: Návštěvnost Konopiště ..... - 47 -
Graf 8: Struktura návštěvníků dle cenových kategorií za rok 2012 ..... - 48 -
Graf 9: Struktura návštěvníků dle cenových kategorií za rok 2013 ..... - 48 -
Graf 10: Vybrané vstupné na SZ Konopišti v jednotlivých měsících roku 2013 ..... - 49 -
Graf 11: Hospodářský výsledek SZ Konopiště ..... - 51 -
Graf 12: Hospodaření SZ Konopiště ..... - 51 -

Seznam příloh

Příloha 1: Mezinárodní ochrana kulturního dědictví ..... - 61 -
Příloha 2: Vývoj památkové péče v ČR ..... - 63 -
Příloha 3: Organizační schéma ÚPS v Praze ..... - 66 -
Příloha 4: Příspěvkové organizace zřizované MK ..... - 67 -
Příloha 5: Zámek Březnice ..... - 68 -
Příloha 6: Podnikové hospodaření za období 2013 – správa SZ Březnice ..... - 69 -
Příloha 7: Zámek Konopiště - půdorys ..... - 72 -
Příloha 8: Podnikové hospodaření za období 2013 – správa SZ Konopiště ..... - 73 -

Přílohy

Příloha 1: Mezinárodní ochrana kulturního dědictví

Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu (UNESCO)

Úmluva byla přijata v Haagu, v Nizozemí dne 14. května 1954. Vznikla v reakci na nevratné ničení kulturního dědictví, které probíhalo během druhé světové války. Kulturní dědictví ať již patří jakémukoliv národu má světovou hodnotu, kterou je třeba zachovat a zajistit mu mezinárodní ochranu.

Definuje kulturní statky, bez ohledu na jejich vlastníka či původ, jako statky movité i nemovité, které jsou důležité pro kulturní dědictví, ale i budovy, v nichž se skrývá movité kulturní dědictví. Úmluva se netýká jen ničení kulturních statků, ale zakazuje taktéž rozkrádání.[69]

Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (UNESCO)

Tato úmluva byla schválena na Generální konferenci UNESCO, která se konala v Paříži během října a listopadu 1972 (vstoupila v platnost roku 1975). Tato úmluva bere změny ekonomických a sociálních podmínek, které se vyhrocují, jako hrozbu nejen pro kulturní, ale i pro přírodní dědictví.

V rámci UNESCO byl ustanoven Výbor pro světové dědictví, který prostudovává žádosti o mezinárodní pomoc a zavedl Seznam světového dědictví, na kterém má Česká republika 12 památek.[70]

Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy

Další úmluva o architektonickém dědictví, která byla schválena v Granadě, a to 3. října 1985, byla sepsána z iniciativy Rady Evropy. Jako architektonické dědictví jsou zde definovány nemovité statky, a to památky, architektonické soubory i místa, která jsou kombinovaná díla člověka a přírody.

Signatáři se zavazují, že povedou evidenci, přijmou patřičná opatření pro ochranu a budou ji zajišťovat. Dále se zavazují, že budou poskytovat finanční podporu na údržbu

[69] Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví; Sv. 1; [Ed. Jana Poláková]. Praha: Národní památkový ústav - ústřední pracoviště, 2007. ISBN 978-80-87104-14-9, str. 10-12

[70] Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví; Sv. 1; [Ed. Jana Poláková]. Praha: Národní památkový ústav - ústřední pracoviště, 2007. ISBN 978-80-87104-14-9, str. 80-88

architektonického dědictví a velebit i okolí zapsaných objektů.[71]

Mezinárodní charta o kulturním turismu

Mezi novější dokumenty řadíme tuto chartu z roku 1999, která byla ustanovena v Mexiku z podnětu ICOMOS (Mezinárodní rada památek a sídel), hlavního poradního orgánu UNESCO. Kulturní výměny jsou způsobeny především cestovním ruchem. Ten dále umožňuje zhodnocení kulturního dědictví.

Důležité však je udržovat rovnováhu mezi cestovním ruchem a kulturou, tak aby byla spolupráce přínosná pro obě strany, a to je právě cílem výše zmíněné charty.

Charta je postavena na šesti principech – řídit dynamický vztah mezi cestovním ruchem a kulturním dědictvím, podporovat povědomí o kulturním dědictví, zapojovat místní obyvatelstvo, zajišťovat přínos místní komunitě, ale i plnohodnotný zážitek pro návštěvníky, a to vše je třeba samozřejmě zajišťovat díky programům odpovědné propagace a rozvoje turismu.[72]

[71] Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví; Sv. 1; [Ed. Jana Poláková]. Praha: Národní památkový ústav - ústřední pracoviště, 2007. ISBN 978-80-87104-14-9, str. 138-142

[72] Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví; Sv. 1; [Ed. Jana Poláková]. Praha: Národní památkový ústav - ústřední pracoviště, 2007. ISBN 978-80-87104-14-9, str. 202-212

Příloha 2: Vývoj památkové péče v ČR

Během Francouzské revoluce bylo zničeno spoustu památek, a právě to byl podnět pro celou Evropu k provedení určitých kroků. V Čechách můžeme jako první krůčky označit místopisné soupisy památek zemských regionů.

Habsburská monarchie

Národní obrození má velký význam ve všech disciplínách – památková péče nebude výjimkou. Gelasius Dobner či Mikuláš Adaukt Voigt jsou první české osobnosti, které se zasloužily o národní cítění a shromažďovaly informace o umění. Mezi obrozenecká uskupení patřila Společnost vlasteneckých přátel umění. V roce 1818 vzniklo Muzeum Království českého, jehož úkolem bylo chránit památky, tedy zabraňovat ničení a bránit ve vývozu.

Roku 1850 byla po vzoru Francie a Pruska ustanovena Centrální komise pro výzkum a zachování stavebních památek ve Vídni. Tato událost je důležitým prvním pilířem památkové péče v našich zemích, jelikož tato problematika si zaslouží mít zastřešující státní organizaci.

Úkolem komise bylo zkoumat památky – vést evidenci, zjišťovat informace o jejich stavu a hodnotě, zavést klasifikaci památek, ale samozřejmě i praktická činnost ochrany památek, dále také výchova a vzdělávání patřičných odborníků. Monarchie byla účelně rozdělena na okrsky a v každém okrsku působil konzervátor a vedl seznam místních památek.

Významná byla již od počátku také role stavebního úřadu. Ten zpracovával plány památek, dle kterých Komise památku posuzovala a klasifikovala. Úřad také prováděl stavební dozor při opravách památek, nad kterými dohlížel také z finančního hlediska.

Důležité je, že byly povoleny jen takové úpravy, které zachovaly současný stav památky, případně bylo možné odstranění nevhodných prvků, které byly dříve doplněny. Doplňování chybějících částí, byť v duchu původní podoby památky, bylo zakázáno.

Původně spadala Centrální komise pod ministerstvo obchodu, průmyslu a veřejných staveb, avšak roku 1859 byla převedena pod ministerstvo kultu a vyučování. V roce 1873 došlo k reorganizaci, Centrální komise se měla zabývat i movitými památkami, zejména plastikami, malířstvím a písemnými památkami. Dále byla organizována do tří částí – první se zaměřovala na památky pravěké a římské, druhá na období od středověku až do konce 18. století a třetí část se zabývala písemnými památkami. Zvětšil se počet konzervátorů, a to z toho důvodu, že se zmenšil obvod, který měl každý konzervátor na starosti.

Centrální komise byla členěna i na výbory – nechyběl samozřejmě výbor finanční, dále výbor zaměřen na restaurování, výbor provádějící inventarizaci památek a výbor, jehož cílem bylo vytvoření státního zákona.

Rok 1899 byl ve znamení růstu, jednak se zvětšil počet členů komise z 12 na 20 a památkami se mohly stát objekty s datem vzniku až do roku 1850.

Na počátku 20. století, resp. v roce 1911, byla Centrální komise přejmenována na Ústřední komisi pro památkovou péči. Komise se specializovala jen na ochranu, byl zrušen třetí úsek, který se zabýval písemnými památkami, a problematiku výzkumu a odhalování archeologických památek převzal Archeologický ústav. Byla ustanovena památková rada jakožto poradní orgán a jako odborná instituce byl zřízen Státní památkový úřad.[73]

Období první republiky a protektorátu (1918-1945)

Úloha zemských konzervátorů byla zachována i po roce 1918. Před rokem 1918 působili v Čechách však dva – jeden pro české území a druhý pro jazykově smíšené území, tedy německé. Oba sídlili v Praze, avšak pracovali odděleně, jejich činnost spadala pod Státní památkový úřad pro Čechy v Praze.

Hned den po vzniku samostatného československého státu vydal Národní výbor československý nařízení o ochraně a zákazu vývozu uměleckých památek.

Památkové a muzejní oddělení ministerstva školství a národní osvěty konalo dozor nad Státním památkovým úřadem (SPÚ) a byl to právě Zemský památkový úřad pro Království české v Praze, který byl povýšen na SPÚ a staral se o území celého státu.

Památková ochrana byla z počátku zaměřena na památky movité či na budovy obsahující velmi cenné sbírky, a to zejména na památky související s císařským rodem či Rakouskem.

Roku 1919 byly klíčové instituce přesídleny do Strahovského kláštera. Jednalo se o Státní památkový úřad (jeho česká a německá sekce byly sloučeny v roce 1924), dále Archeologický ústav, Ústav pro fotografování, měření a odlévání památek, Společnost vlasteneckých přátel umění. SPÚ později sídlil v Lobkovickém paláci či Klementinu.

Mimo Státní památkový úřad pro Čechy v Praze existoval i SPÚ pro Moravu v Brně, na Slovensku působil Vládní komisariát pro zachování uměleckých památek na Slovensku. Zásadním problémem všech úřadů byl nedostatek kvalifikované pracovní síly.

V době okupace byla památková péče pod dozorem německého sekretáře Franka. Samozřejmě pohraniční území, které bylo postoupeno Německu, bylo přidruženo k německým správním celkům. V roce 1941 byl SPÚ pro Moravu v Brně a SPÚ pro Čechy

[73] NEJEDLÝ, Vratislav. Vznik a vývoj státem organizované památkové péče v českých zemích od počátků do konce habsburské monarchie. In: Péče o architektonické dědictví: sborník prací: vybrané kapitoly k tématu; [Díl] 1; [aut. Vladimír Czumalo et al.]. Praha: Idea servis, 2008. ISBN 978-80-85970-59-3

v Praze sloučen v Památkový úřad v Praze.

Během období 1918-1945 vznikaly i jiné orgány památkové péče. Památková péče na Pražském hradě byla svěřena do rukou Stavební správy Pražského hradu. Poradním orgánem pražského zastupitelstva se stal Památkový sbor hlavního města Prahy. Existovaly však i nevládní spolky např. Klub československých turistů, Klub Za starou Prahu a další.[74]

Památková péče po roce 1945

Znárodnění a konfiskace způsobily, že se do státního vlastnictví dostala většina památkových objektů. To samozřejmě muselo vést ke zřízení speciálního orgánu a tím byla Národní kulturní komise. Ta prováděla selekci památek, vybrané památky s vysokou hodnotou prohlásila za Státní kulturní majetek, čímž byla zajištěna jistá ochrana. Nemovité památky byly rozděleny do dvou kategorií. V první kategorii figurovalo 131 památek.

Roku 1953 vznikla Státní památková správa, která se starala o ty objekty, které měly být kulturně využívány. Pro toto období je typické přemisťování mobiliáře mezi jednotlivými památkami – nejhodnotnější předměty byly přemístěny do reprezentativních objektů, které byly určeny ke kulturně-vzdělávacímu využití. Ostatní objekty, které skončily v rukách státu, se staly sídlem veřejných institucí – školy, úřady, nemocnice atd., což mnohdy vedlo k nevratnému poškození objektů.[75]

Období po roce 1989

Totalitní období bylo ve znamení chátrání památek. Po roce 1989 začalo vznikat spoustu spolků na záchranu našeho kulturního dědictví, neboť nejen jednotlivé památky, ale i celá historická jádra měst byla v havarijním stavu.

Organizace zabývající se ochranou památek byla přejmenována na Státní ústav památkové péče. Častým jevem po roce 1989 byly krádeže a vývoz starožitností do zahraničí. Situace byla natolik vážná, že v roce 1994 vznikl Zákon o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, který zavádí osvědčení o vývozu a sankce za jeho porušení.

Objekty znárodněné po únoru 1948 byly vráceny zpět do vlastnictví původních majitelů či jejich potomků. Komerčně využívané objekty začaly vzkvétat.[76]

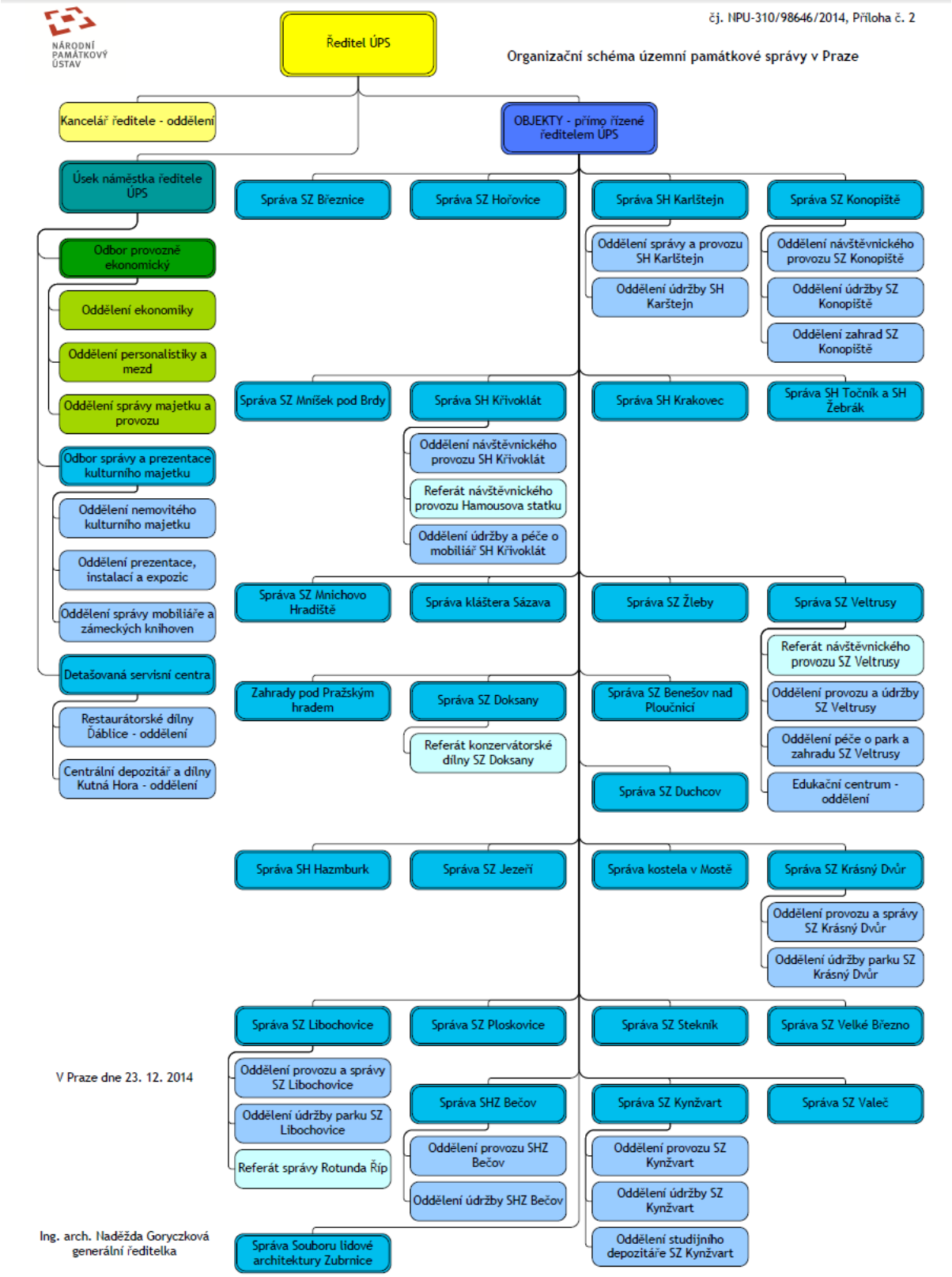
---

[74] ŠTONCNER, Petr. Organizační vývoj státní památkové péče v letech 1918-1945. In: Péče o architektonické dědictví: sborník prací: vybrané kapitoly k tématu; [Díl] 1; [aut. Vladimír Czumalo et al.]. Praha: Idea servis, 2008. ISBN 978-80-85970-59-3

[75] HLOBIL, I. Na základech konzervativní teorie české památkové péče. Praha: Národní památkový ústav, 2008. ISBN 978-80-87104-32-3, str. 43-56

[76] HLOBIL, I. Na základech konzervativní teorie české památkové péče. Praha: Národní památkový ústav, 2008. ISBN 978-80-87104-32-3, str. 75-78

Příloha 3: Organizační schéma ÚPS v Praze[77]

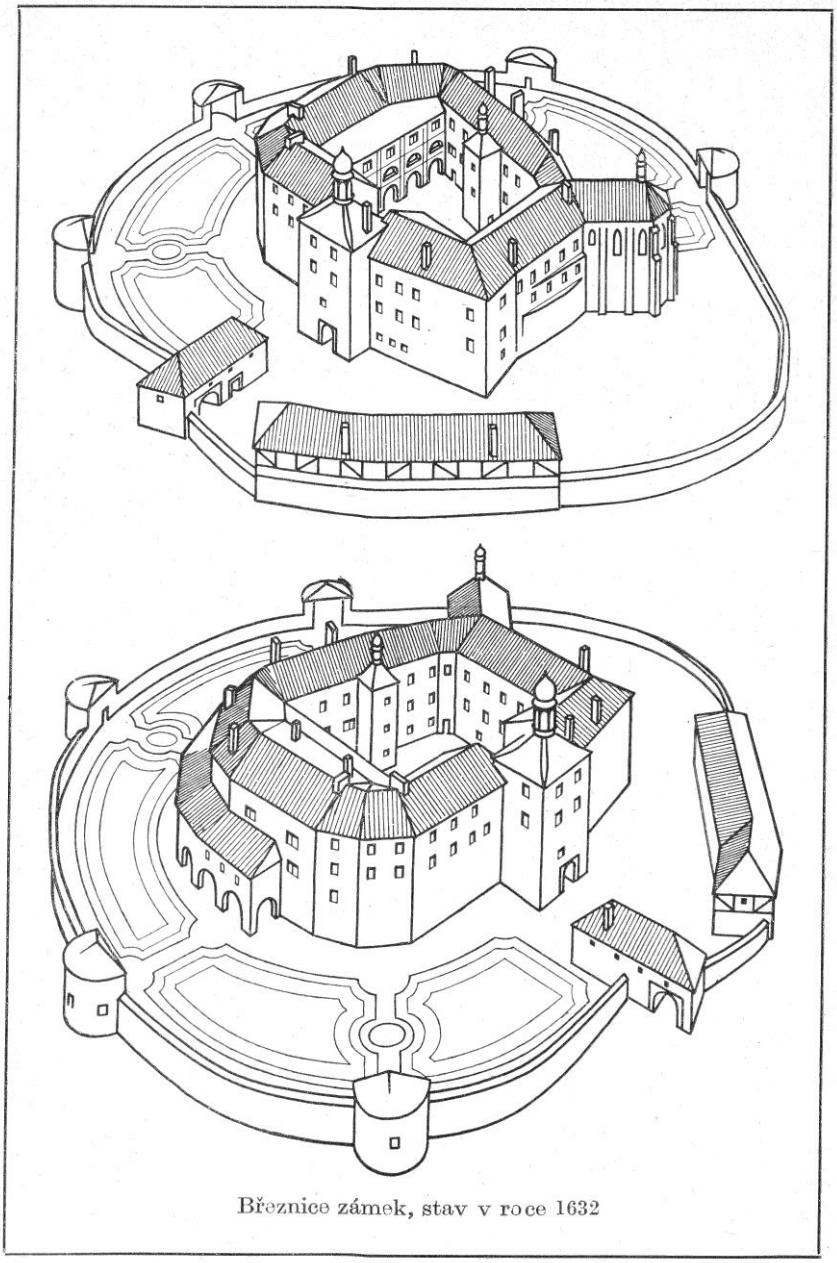
[77] Hlavní organizační řád. *Mkcr.cz* [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.npu.cz/download/1349710730/npu300-13-02-hlavni-organizacni-rad-npu.pdf, str. 38

Příloha 4: Příspěvkové organizace zřizované MK[78]

1. Památky
   - Národní památkový ústav
2. Muzea
   - Národní muzeum
   - Národní technické muzeum
   - Památník národního písemnictví
   - Moravské zemské muzeum
   - Muzeum umění Olomouc
   - Uměleckoprůmyslové museum v Praze
   - Technické muzeum v Brně
   - Slezské zemské muzeum
   - Husitské muzeum v Táboře
   - Muzeum romské kultury v Brně
   - Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm
   - Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
   - Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou
   - Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi
   - Památník Lidice
   - Památník Terezín
3. Galerie
   - Národní galerie v Praze
   - Moravská galerie v Brně
4. Knihovny
   - Národní knihovna ČR
   - Moravská zemská knihovna v Brně
   - Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana
5. Divadlo a hudba
   - Národní divadlo
   - Institut umění – Divadelní ústav
   - Česká filharmonie
   - Pražský filharmonický sbor
6. Ostatní
   - Národní filmový archiv
   - Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
   - Národní ústav lidové kultury

[78] Příspěvkové organizace. *Mkcr.cz* [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/prispevkove-organizace/

Příloha 5: Zámek Březnice[79]

Březnice zámek, stav v roce 1632

[79] KOPEČEK, J. Březnice. Praha: Středisko státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského kraje, 1986.

Příloha 6: Podnikové hospodaření za období 2013 – správa SZ Březnice[80]

PODNIKOVÉ HOSPODAŘENÍ dle středisek za období od 1.2013 do 12.2013

Účet	Název účtu	Skutečnost do data	Roční plán	% plnění
Středisko 2040100 - správa SZ Březnice				
501	**Spotřeba materiálu**			
50100200	Kancelářské potřeby - hlavní činnost	10 041,89	0,00	0,00
50100300	Odborná literatura - hlavní činnost	1 336,00	0,00	0,00
50100400	Ochranné pomůcky - hlavní činnost	700,00	0,00	0,00
50100510	PHM benzin auta - hlavní činnost	25 691,13	0,00	0,00
50100600	Pomocný stavební materiál - hlavní činnost	143 647,60	0,00	0,00
50100700	Propagační materiál - hlavní činnost	51 156,35	0,00	0,00
50100800	Sadovnický materiál ,krmení - hlavní činnost	10 111,97	0,00	0,00
50101300	Úklidové a čistící prostředky - hlavní činnost	12 766,30	0,00	0,00
50109900	Ostatní materiál - hlavní činnost	104 645,19	0,00	0,00
Celkem syntetika 501 :		**360 096,43**	**0,00**	**0,00**
502	**Spotřeba energie**			
50201000	Spotřeba - elektřina - hlavní činnost	400 231,06	0,00	0,00
50203000	Spotřeba - voda - hlavní činnost	28 869,14	0,00	0,00
Celkem syntetika 502 :		**429 100,20**	**0,00**	**0,00**
511	**Opravy a udržování**			
51100110	Opravy a údržba - stavební práce investorské (památky) - hlavní či	226 572,50	0,00	0,00
51100220	Oprava a údržba - restaurátorské práce - nemovité památky - hlavn	99 763,00	0,00	0,00
51100300	Oprava a údržba - parky a zahrady - hlavní činnost	56 100,00	0,00	0,00
51100400	Opravy a údržba - zabezp.zař. - hlavní činnost	92 498,45	0,00	0,00
51100500	Opravy a údržba - autoprovoz - hlavní činnost	1 600,00	0,00	0,00
51100600	Oprava a údržba kancelář.techniky - hlavní činnost	22 390,51	0,00	0,00
51100700	Opravy a údržba strojů a zařízení - hlavní činnost	25 316,00	0,00	0,00
51109900	Ostatní opravy a údržba - hlavní činnost	188 686,08	0,00	0,00
Celkem syntetika 511 :		**712 926,54**	**0,00**	**0,00**
512	**Cestovné**			
51201000	Cestovné - hlavní činnost	21 427,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 512 :		**21 427,00**	**0,00**	**0,00**
513	**Náklady na reprezentaci**			
51301000	Náklady na reprezentaci - hlavní činnost	7 295,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 513 :		**7 295,00**	**0,00**	**0,00**
518	**Ostatní služby**			
51800100	Autorské rukopisy, honoráře - hlavní činnost	22,00	0,00	0,00
51800200	Doprava, přeprava - hlavní činnost	5 140,20	0,00	0,00
51800510	Internet - hlavní činnost	7 150,54	0,00	0,00
51800520	Mobilní telefony - hlavní činnost	3 725,35	0,00	0,00
51800530	Telefony - hlavní činnost	9 171,92	0,00	0,00
51800600	Bankovní poplatky - hlavní činnost	2 952,00	0,00	0,00
51801000	Náklady na inzerci, reklamu a propagaci - hlavní činnost	61 363,30	0,00	0,00
51801100	Náklady na kulturní akce - hlavní činnost	194 733,18	0,00	0,00
51801200	Ostraha - hlavní činnost	448 880,39	0,00	0,00
51801400	Poštovné - hlavní činnost	8 239,52	0,00	0,00
51801500	Projekce, zaměření, inženýring - hlavní činnost	13 650,00	0,00	0,00
51801600	Překlady a odborné expertizy - hlavní činnost	1 200,00	0,00	0,00
51801700	Revize přístrojů - hlavní činnost	33 120,65	0,00	0,00
51801800	Rozhlasové a televizní poplatky - hlavní činnost	540,00	0,00	0,00
51801900	Správa sítě - hlavní činnost	8 638,43	0,00	0,00
51802000	Stočné - hlavní činnost	19 323,37	0,00	0,00
51802100	Školení, semináře - hlavní činnost	1 525,00	0,00	0,00
51802400	Úklidové služby - hlavní činnost	2 059,00	0,00	0,00
51802500	Odvoz odpadu - hlavní činnost	15 293,99	0,00	0,00
51809900	Ostatní služby - hlavní činnost	36 020,62	0,00	0,00
Celkem syntetika 518 :		**872 749,46**	**0,00**	**0,00**
521	**Mzdové náklady**			
52101000	Mzdy - hlavní činnost	1 341 910,00	0,00	0,00
52102000	Ostatní osobní náklady - hlavní činnost	196 025,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 521 :		**1 537 935,00**	**0,00**	**0,00**
524	**Zákonné sociální pojištění**			

[80] Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

PODNIKOVÉ HOSPODAŘENÍ dle středisek za období od 1.2013 do 12.2013

Účet	Název účtu	Skutečnost do data	Roční plán	% plnění
52401000	Zákonné zdravotní pojištění - hlavní činnost	136 454,06	0,00	0,00
52402000	Zákonné sociální zabezpečení - hlavní činnost	379 021,66	0,00	0,00
Celkem syntetika 524 :		**515 475,72**	**0,00**	**0,00**
527	**Zákonné sociální náklady**			
52701000	Příděl do FKSP - hlavní činnost	13 419,10	0,00	0,00
52703000	Závodní preventivní prohlídky - hlavní činnost	900,00	0,00	0,00
52704000	Příspěvek na závodní stravování - hlavní činnost	52 308,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 527 :		**66 627,10**	**0,00**	**0,00**
538	**Jiné daně a poplatky**			
53801000	Dálniční známky - hlavní činnost	6 906,87	0,00	0,00
53802000	Správní poplatky - hlavní činnost	1 280,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 538 :		**8 186,87**	**0,00**	**0,00**
549	**Ostatní náklady z činností**			
54902000	Náklady na pojištění majetku - hlavní činnost	131,00	0,00	0,00
54903000	Haléřové vyrovnání - hlavní činnost	0,21	0,00	0,00
Celkem syntetika 549 :		**131,21**	**0,00**	**0,00**
551	**Odpisy dlouhodobého majetku**			
55101000	Odpisy dlouhodob. nehmot. a hmot.majetku - hlavní činnost	435 472,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 551 :		**435 472,00**	**0,00**	**0,00**
558	**Náklady z drobného dlouhodobého majetku**			
55801000	Náklady z DDHM nad 3 tis. - hlavní činnost	124 722,29	0,00	0,00
55802000	Náklady z DDHM do 3 tis. - hlavní činnost	29 170,99	0,00	0,00
Celkem syntetika 558 :		**153 893,28**	**0,00**	**0,00**
Celkem třída 5 :		**5 121 315,81**	**0,00**	**0,00**
602	**Výnosy z prodeje služeb**			
60200110	Tržby z prodeje vstupenek - PC - hlavní činnost	-838 118,00	0,00	0,00
60200120	Tržby z prodeje vstupenek - hromadné vstupné - hlavní činnost	-19 255,00	0,00	0,00
60200130	Tržby z prodeje vstupenek - kotouč.a graf.vstupenky - hlavní činnos	-13 610,00	0,00	0,00
60200200	Tržby za kulturně výchovnou činnost - hlavní činnost	-56 828,35	0,00	0,00
60200400	Tržby z ubytování - hlavní činnost	-33 345,01	0,00	0,00
60200600	Tržby za rezervační služby - hlavní činnost	-2 483,54	0,00	0,00
60209900	Ostatní služby -tržby - hlavní činnost	-38 436,52	0,00	0,00
Celkem syntetika 602 :		**-1 002 076,42**	**0,00**	**0,00**
603	**Výnosy z pronájmu**			
60301000	Výnosy z pronájmu - douhodobé - bytové prostory - hlavní činnost	-16 197,00	0,00	0,00
60302000	Výnosy z pronájmu - douhodobé - nebytové prostory -hlavní činnost	-3 300,00	0,00	0,00
60303000	Výnosy z pronájmu - dlouhodobé - energie - hlavní činnost	-17 889,20	0,00	0,00
60304000	Výnosy z pronájmu - pozemky - hlavní činnost	-14 500,00	0,00	0,00
60305000	Výnosy z pronájmu - krátkodobé do 48 hod. - hlavní činnost	-100 944,76	0,00	0,00
60306000	Výnosy z pronájmu - movitý majetek - hlavní činnost	-495,84	0,00	0,00
Celkem syntetika 603 :		**-153 326,80**	**0,00**	**0,00**
649	**Ostatní výnosy z činností**			
64906000	Pojistná plnění od pojišťovny - hlavní činnost	-45 504,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 649 :		**-45 504,00**	**0,00**	**0,00**
662	**Úroky**			
66201000	Úroky - hlavní činnost	-7,30	0,00	0,00
Celkem syntetika 662 :		**-7,30**	**0,00**	**0,00**
671	**Výnosy ústředních rozpočtů z transferů**			
67101000	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů - provoz	-5 441,00	0,00	0,00
67105000	Čerpání darů od jiných ústředních poskytovatelů z rezervního fondu	-20 000,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 671 :		**-25 441,00**	**0,00**	**0,00**
Celkem třída 6 :		**-1 226 355,52**	**0,00**	**0,00**

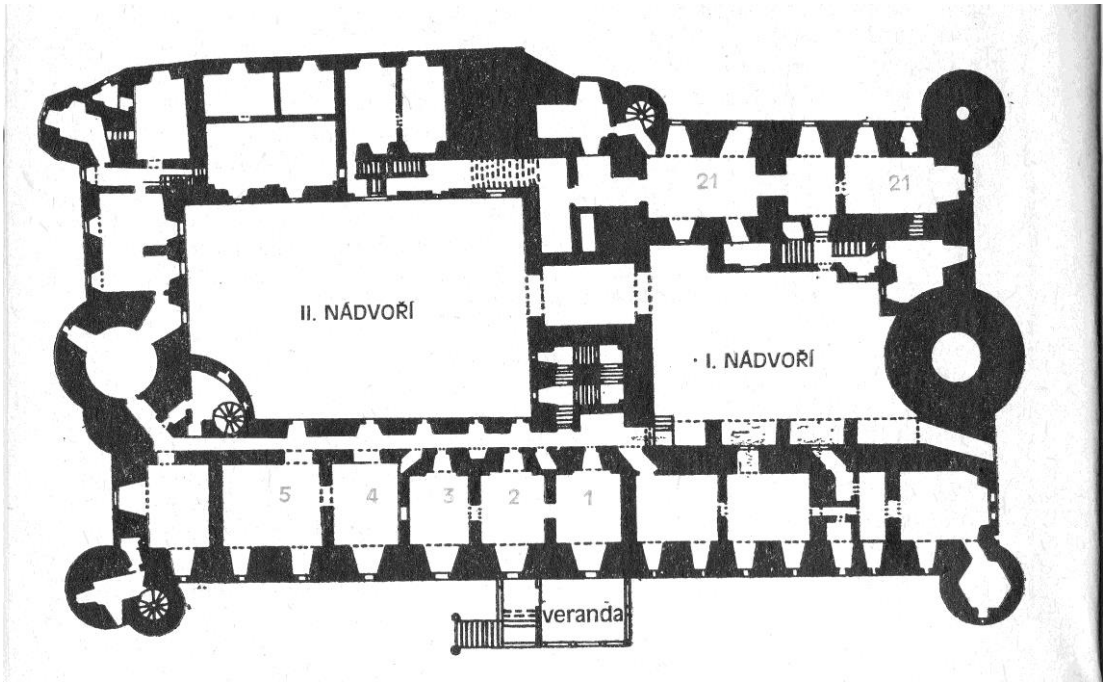
PODNIKOVÉ HOSPODAŘENÍ dle středisek za období od 1.2013 do 12.2013

Účet	Název účtu	Skutečnost do data	Roční plán	% plnění
CELKEM za středisko 2040100 :		**3 894 960,29**	**0,00**	0,00
HV střediska 2040100 - správa SZ Březnice				
Výnosy :		**1 226 355,52**	**0,00**	0,00
Náklady :		**5 121 315,81**	**0,00**	0,00
HV :		**-3 894 960,29**	**0,00**	
Celkem za sestavu :		**3 894 960,29**	**0,00**	0,00

Filtr sestavy A Středisko (2040100) <A> Činnost (1)

*** Konec sestavy *** WAM S/3 ***

Příloha 7: Zámek Konopiště - půdorys[81]

[81] TYWONIAK, J. Konopiště. Praha: Středisko státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského kraje, 1984

Příloha 8: Podnikové hospodaření za období 2013 – správa SZ Konopiště[82]

PODNIKOVÉ HOSPODAŘENÍ dle středisek za období od 1.2013 do 12.2013

Účet	Název účtu	Skutečnost do data	Roční plán	% plnění
Středisko 2040400 - správa SZ Konopiště				
501	**Spotřeba materiálu**			
50100200	Kancelářské potřeby - hlavní činnost	10 598,60	0,00	0,00
50100300	Odborná literatura - hlavní činnost	8 154,00	0,00	0,00
50100400	Ochranné pomůcky - hlavní činnost	28 671,00	0,00	0,00
50100510	PHM benzin auta - hlavní činnost	56 045,91	0,00	0,00
50100600	Pomocný stavební materiál - hlavní činnost	12 414,00	0,00	0,00
50100700	Propagační materiál - hlavní činnost	32 670,25	0,00	0,00
50100800	Sadovnický materiál ,krmení - hlavní činnost	46 788,00	0,00	0,00
50101000	Náhradní díly výpočetní techniky - hlavní činnost	1 698,00	0,00	0,00
50101100	Spotřeba materiálu -služební auta - hlavní činnost	16 376,00	0,00	0,00
50101300	Úklidové a čisticí prostředky - hlavní činnost	62 439,31	0,00	0,00
50109900	Ostatní materiál - hlavní činnost	472 684,66	0,00	0,00
Celkem syntetika 501 :		**748 539,73**	**0,00**	**0,00**
502	**Spotřeba energie**			
50201000	Spotřeba - elektřina - hlavní činnost	1 250 912,19	0,00	0,00
50202000	Spotřeba - plyn - hlavní činnost	903 972,95	0,00	0,00
Celkem syntetika 502 :		**2 154 885,14**	**0,00**	**0,00**
511	**Opravy a udržování**			
51100110	Opravy a údržba - stavební práce investorské (památky) - hlavní či	120 847,54	0,00	0,00
51100210	Oprava a údržba - restaurátorské práce - movité památky - hlavní č	136 673,00	0,00	0,00
51100300	Oprava a údržba - parky a zahrady - hlavní činnost	147 189,00	0,00	0,00
51100400	Opravy a údržba - zabezp.zař. - hlavní činnost	34 165,34	0,00	0,00
51100500	Opravy a údržba - autoprovoz - hlavní činnost	74 046,75	0,00	0,00
51100600	Oprava a údržba kancelář.techniky - hlavní činnost	14 480,87	0,00	0,00
51109900	Ostatní opravy a údržba - hlavní činnost	203 513,59	0,00	0,00
Celkem syntetika 511 :		**730 916,09**	**0,00**	**0,00**
512	**Cestovné**			
51201000	Cestovné - hlavní činnost	3 374,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 512 :		**3 374,00**	**0,00**	**0,00**
513	**Náklady na reprezentaci**			
51301000	Náklady na reprezentaci - hlavní činnost	18 812,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 513 :		**18 812,00**	**0,00**	**0,00**
518	**Ostatní služby**			
51800200	Doprava, přeprava - hlavní činnost	5 484,00	0,00	0,00
51800300	Nájemné - hlavní činnost	90 855,00	0,00	0,00
51800510	Internet - hlavní činnost	25 633,90	0,00	0,00
51800520	Mobilní telefony - hlavní činnost	20 087,73	0,00	0,00
51800530	Telefony - hlavní činnost	28 131,18	0,00	0,00
51800600	Bankovní poplatky - hlavní činnost	2 934,67	0,00	0,00
51801000	Náklady na inzerci, reklamu a propagaci - hlavní činnost	22 917,00	0,00	0,00
51801100	Náklady na kulturní akce - hlavní činnost	205 134,00	0,00	0,00
51801200	Ostraha - hlavní činnost	1 400 368,66	0,00	0,00
51801400	Poštovné - hlavní činnost	2 786,00	0,00	0,00
51801500	Projekce, zaměření, inženýring - hlavní činnost	21 250,00	0,00	0,00
51801700	Revize přístrojů - hlavní činnost	151 854,21	0,00	0,00
51801800	Rozhlasové a televizní poplatky - hlavní činnost	3 240,00	0,00	0,00
51801900	Správa sítě - hlavní činnost	7 325,15	0,00	0,00
51802100	Školení, semináře - hlavní činnost	7 540,00	0,00	0,00
51802500	Odvoz odpadu - hlavní činnost	46 784,15	0,00	0,00
51809900	Ostatní služby - hlavní činnost	240 588,75	0,00	0,00
Celkem syntetika 518 :		**2 282 914,40**	**0,00**	**0,00**
521	**Mzdové náklady**			
52101000	Mzdy - hlavní činnost	4 510 319,00	0,00	0,00
52102000	Ostatní osobní náklady - hlavní činnost	732 830,00	0,00	0,00
52103000	Náhrada mzdy za prvních 21 dnů pracovní neschopnosti - hlavní či	22 334,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 521 :		**5 265 483,00**	**0,00**	**0,00**
524	**Zákonné sociální pojištění**			
52401000	Zákonné zdravotní pojištění - hlavní činnost	462 167,91	0,00	0,00

[82] Materiály od Hany Skálové - náměstkyně ředitele ÚPS v Praze

PODNIKOVÉ HOSPODAŘENÍ dle středisek za období od 1.2013 do 12.2013

Účet	Název účtu	Skutečnost do data	Roční plán	% plnění
52402000	Zákonné sociální zabezpečení - hlavní činnost	1 275 641,39	0,00	0,00
Celkem syntetika 524 :		**1 737 809,30**	**0,00**	**0,00**
527	**Zákonné sociální náklady**			
52701000	Příděl do FKSP - hlavní činnost	45 103,19	0,00	0,00
52703000	Závodní preventivní prohlídky - hlavní činnost	2 000,00	0,00	0,00
52704000	Příspěvek na závodní stravování - hlavní činnost	191 301,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 527 :		**238 404,19**	**0,00**	**0,00**
538	**Jiné daně a poplatky**			
53801000	Dálniční známky - hlavní činnost	1 500,00	0,00	0,00
53802000	Správní poplatky - hlavní činnost	750,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 538 :		**2 250,00**	**0,00**	**0,00**
549	**Ostatní náklady z činností**			
54902000	Náklady na pojištění majetku - hlavní činnost	4 671,00	0,00	0,00
54903000	Haléřové vyrovnání - hlavní činnost	0,22	0,00	0,00
Celkem syntetika 549 :		**4 671,22**	**0,00**	**0,00**
551	**Odpisy dlouhodobého majetku**			
55101000	Odpisy dlouhodob. nehmot. a hmot.majetku - hlavní činnost	375 292,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 551 :		**375 292,00**	**0,00**	**0,00**
558	**Náklady z drobného dlouhodobého majetku**			
55801000	Náklady z DDHM nad 3 tis. - hlavní činnost	46 580,15	0,00	0,00
55802000	Náklady z DDHM do 3 tis. - hlavní činnost	21 411,60	0,00	0,00
Celkem syntetika 558 :		**67 991,75**	**0,00**	**0,00**
Celkem třída 5 :		**13 631 342,82**	**0,00**	**0,00**
602	**Výnosy z prodeje služeb**			
60200110	Tržby z prodeje vstupenek - PC - hlavní činnost	-14 424 399,00	0,00	0,00
60200130	Tržby z prodeje vstupenek - kotouč.a graf.vstupenky - hlavní činnos	-3 000,00	0,00	0,00
60200200	Tržby za kulturně výchovnou činnost - hlavní činnost	-432,00	0,00	0,00
60200400	Tržby z ubytování - hlavní činnost	-16 303,26	0,00	0,00
60200600	Tržby za rezervační služby - hlavní činnost	-668 375,00	0,00	0,00
60200900	Tržba-filmování - hlavní činnost	-101 000,00	0,00	0,00
60209900	Ostatní služby -tržby - hlavní činnost	-101 088,18	0,00	0,00
Celkem syntetika 602 :		**-15 314 597,44**	**0,00**	**0,00**
603	**Výnosy z pronájmu**			
60301000	Výnosy z pronájmu - douhodobé - bytové prostory - hlavní činnost	-37 619,00	0,00	0,00
60302000	Výnosy z pronájmu - douhodobé - nebytové prostory -hlavní činnost	-867 091,00	0,00	0,00
60303000	Výnosy z pronájmu - dlouhodobé - energie - hlavní činnost	-123 795,38	0,00	0,00
60305000	Výnosy z pronájmu - krátkodobé do 48 hod. - hlavní činnost	-513 766,39	0,00	0,00
60306000	Výnosy z pronájmu - movitý majetek - hlavní činnost	-48 000,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 603 :		**-1 590 271,77**	**0,00**	**0,00**
649	**Ostatní výnosy z činností**			
64904000	Haléřové vyrovnání - hlavní činnost	-2,24	0,00	0,00
64906000	Pojistná plnění od pojišťovny - hlavní činnost	-54 890,00	0,00	0,00
64909900	Jiné ostatní výnosy - hlavní činnost	-27,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 649 :		**-54 919,24**	**0,00**	**0,00**
662	**Úroky**			
66201000	Úroky - hlavní činnost	-4,66	0,00	0,00
Celkem syntetika 662 :		**-4,66**	**0,00**	**0,00**
671	**Výnosy ústředních rozpočtů z transferů**			
67101000	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů - provoz	-173 465,00	0,00	0,00
67103000	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů - od ÚS	-350 000,00	0,00	0,00
67105000	Čerpání darů od jiných ústředních poskytovatelů z rezervního fondu	-15 000,00	0,00	0,00
Celkem syntetika 671 :		**-538 465,00**	**0,00**	**0,00**
Celkem třída 6 :		**-17 498 258,11**	**0,00**	**0,00**

PODNIKOVÉ HOSPODAŘENÍ dle středisek za období od 1.2013 do 12.2013

Účet	Název účtu	Skutečnost do data	Roční plán	% plnění
CELKEM za středisko 2040400 :		**-3 866 915,29**	**0,00**	0,00
HV střediska 2040400 - správa SZ Konopiště				
Výnosy :		**17 498 258,11**	**0,00**	0,00
Náklady :		**13 631 342,82**	**0,00**	0,00
HV :		**3 866 915,29**	**0,00**	
Celkem za sestavu :		**-3 866 915,29**	**0,00**	0,00

Filtr sestavy A ???

*** **Konec sestavy** *** **WAM S/3** ***